

Bruxelles, 6. prosinca 2019.
(OR. en)

14329/14
DCL 1

GENVAL 61
EUROJUST 179

DEKLASIFIKACIJA

dokumenta:	ST 14329/14 RESTREINT UE/EU RESTRICTED
od:	14. listopada 2014.
novi status:	Javno
Predmet:	Izvješće o ocjenjivanju šestog kruga uzajamnog ocjenjivanja: Izvješće o Hrvatskoj

Za delegacije se u prilogu nalazi deklasificirana verzija navedenog dokumenta.

Tekst dokumenta jednak je tekstu prethodne verzije.

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 14. listopada 2014.

14329/14

RESTREINT UE/EU RESTRICTED

GENVAL 61
EUROJUST 179

Izvješće o ocjenjivanju šestog kruga uzajamnog ocjenjivanja:

„Praktična provedba i primjena Odluke Vijeća 2002/187/PUP od 28. veljače 2002. kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela i Odluke Vijeća 2008/976/PUP o Europskoj pravosudnoj mreži u kaznenim stvarima.”

Izvješće o Hrvatskoj

Sadržaj

1.	Izvršni sažetak	5
2.	Uvod	7
3.	Opća pitanja i strukture.....	9
3.1.	Opće informacije	9
3.1.1.	Odluka Vijeća 2002/187/PUP od 28. veljače 2002. kojom se osniva Eurojust i Odluka Vijeća 2009/426/PUP o jačanju Eurojusta.....	11
3.1.2.	Odluka Vijeća 2008/976/PUP o Europskoj pravosudnoj mreži	12
3.2.	Provedba nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta.....	13
3.2.1.	Nacionalni koordinativni sustav Eurojusta (ENCS).....	13
3.2.2.	Nacionalni predstavnici	14
3.2.3.	Djelovanje nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta i povezanost s CMS-om	14
3.2.4.	Suradnja nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta s nacionalnom jedinicom Europol.....	15
3.3.	Nacionalni centar u Eurojustu	15
3.3.1.	Organizacija	15
3.3.2.	Odabir i imenovanje	15
3.3.3.	Ovlasti koje se dodjeljuju nacionalnom članu	16
3.3.4.	Pristup nacionalnog centra zaštićenom dijelu Sustava za upravljanje predmetima (CMS).....	18
3.4.	Osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom (EJN).....	18
3.4.1.	Odabir i imenovanje	18
3.4.2.	Praktično djelovanje osoba za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom u Hrvatskoj.....	19
3.5.	Zaključci.....	20
3.5.1.	Službeni (zakonodavni) provedbeni postupak.....	20
3.5.2.	Podjela poslova tužiteljstva između policije i ureda tužitelja.....	21
3.5.3.	Nacionalni centar u Eurojustu	22
3.5.4.	Provedba ENCS-a.....	24
3.5.5.	Veza sa CMS-om.....	25
3.5.6.	Europska pravosudna mreža (EJN)	25
4.	Razmjena informacija.....	26
4.1.	Razmjena informacija između pravosudnih tijela i tijela za izvršavanje	

zakonodavstva i Eurojusta.....	26
4.1.1. Baze podataka relevantne za razmjenu informacija s Eurojustom	26
4.1.2. Obveza razmjene informacija temeljem članka 13. stavaka 5. do 7.....	26
4.1.3. Primjena obveze razmjene informacija na temelju članka 2. Odluke Vijeća 2005/671/PUP.....	27
4.1.4. Kanali za prijenos informacija Eurojustu	28
4.1.5. Razmjena informacija na temelju članka 13. stavaka 5. do 7. Oduke o Eurojustu.....	28
4.2. Povratne informacije iz Eurojusta	29
4.2.1. Kvalitativna percepcija protoka informacija između Eurojusta i Hrvatske.....	29
4.2.2. Praktične ili pravne poteškoće do kojih je došlo prilikom razmjene informacija s Eurojustom.....	29
4.2.3. Prijedlozi za poboljšanje razmjene informacija između Hrvatske i Eurojusta	29
4.2.4. Projekt E-POC	30
4.3. Zaključci.....	30
5. Operativni aspekti.....	31
5.1. Statistika.....	31
5.2. Praktično iskustvo u vezi s Eurojustom	32
5.3. Dodjela predmeta Eurojustu, Europskoj pravosudnoj mreži ili drugim tijelima	33
5.3.1. Predmeti povezani sa zadaćama Eurojusta kada djeluje preko svojih nacionalnih članova (članak 6.)	33
5.3.2. Uvjeti suradnje hrvatskih nacionalnih tijela i Eurojusta.....	33
5.3.3. Predmeti povezani s ovlastima koje izvršava nacionalni član (članak 6.).....	34
5.4. Praktično iskustvo u vezi s koordinacijskim sastancima	36
5.4.1. Kvalitativna percepcija	36
5.4.2. Uloga ENCS-a	37
5.5. Korištenje stalne koordinacijske jedinice (SKJ)	37
5.6. Iskustvo s predmetima koji se odnose na suradnju ENCS-a i nacionalne jedinice Europola	37
5.7. Zaključci.....	38
6. Suradnja	40
6.1. Suradnja s agencijama EU-a i drugima.....	40
6.2. Suradnja s trećim zemljama	40
6.2.1. Politika u pogledu uključenosti Eurojusta	40

6.2.2. Dodana vrijednost uključenosti Eurojusta	41
6.3. Praktično iskustvo s Europskom pravosudnom mrežom	41
6.3.1. Suradnja između hrvatskog člana i Europske pravosudne mreže	41
6.3.2. Resursi dodijeljeni Europskoj pravosudnoj mreži unutar zemlje	42
6.3.3. Operativni rezultat osoba za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom	42
6.3.4. Percepcija web-mjesta Europske pravosudne mreže i njegovih alata	44
6.4. Zaključci	45
7. Posebne istražne tehnike – praktična iskustva	47
7.1. Nadzirane isporuke (članak 9.d točka (a))	47
7.2. Sudjelovanje nacionalnih članova u zajedničkim istražnim timovima (članak 9.f)	47
7.3. Ostale posebne istražne tehnike (PIT)	48
8. Osposobljavanje i podizanje svijesti	51
8.1. Promicanje uporabe Eurojusta i Europske pravosudne mreže	51
8.1.1. Osposobljavanje	51
8.1.2. Druge mjere	52
8.2. Posebna osposobljavanja za nacionalne članove i osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom	52
8.3. Zaključci	53
9. zapažanja	54
9.1. Ukupna ocjena	54
9.2. Dodatni prijedlozi iz Hrvatske	55
9.3. Zapažanja o ocjenjivačkom postupku s obzirom na temu koja se ocjenjuje	57
10. Preporuke	59
10.1. Preporuke Hrvatskoj	59
10.2. Preporuke Europskoj uniji, njezinim institucijama i agencijama te drugim državama članicama	61
10.3. Preporuke Eurojustu / Europskoj pravosudnoj mreži	62
Annex A: Programme for the on-site visit and persons interviewed/met	64
Annex B: Persons interviewed/met	66
Annex C: List of abbreviations/glossary of terms	70

1. IZVRŠNI SAŽETAK

1. Općenito je posjet na licu mjesta u Hrvatskoj bio pozitivan. Suradnja ocjenjivačkog tima i Ministarstva pravosuđa, Državnog odvjetništva, Ministarstva unutarnjih poslova i sudova bila je dobra.
2. Hrvatska je Europskoj uniji pristupila 1. srpnja 2013. Suradnja s Eurojustom uspostavljena je i prije službenog pristupanja putem Sporazuma o suradnji između Eurojusta i Republike Hrvatske od 9. studenoga 2007. (koji je prestao važiti nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji).
3. Kao nova država članica EU-a Hrvatska još nije u potpunosti provela Odluku o Eurojustu u okviru hrvatskog prava. Ipak, potrebno je naglasiti da je već mnogo toga napravljeno, uzimajući u obzir pripremno razdoblje koje je prethodilo pristupanju i posjet na licu mjesta.
4. Hrvatski centar Eurojusta sastoji se od nacionalnog člana i administrativnog pomoćnika, a njihovo se stalno mjesto zaposlenja nalazi u Haagu. Nema zamjenika nacionalnog člana ili pomoćnika nacionalnog člana u skladu s člankom 2. Odluke o Eurojustu.
5. Nacionalni član iskusan je državni odvjetnik koji je prije pristupanja Hrvatske radio u Eurojustu kao državni odvjetnik za vezu. Time bi se također mogla objasniti dobra suradnja Državnog odvjetništva i Eurojusta
6. Premda je uspostavljen, nacionalni koordinativni sustav Eurojusta još nije započeo s djelovanjem. U vrijeme posjeta nacionalni predstavnik za Eurojust još nije bio imenovan te nitko, zapravo, nije bio zadužen za djelovanje nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta. Stoga ocjenjivači smatraju da bi nacionalna tijela trebala utvrditi ulogu nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta.

7. Glavni državni odvjetnik izdao je interne naputke prema kojima se uređuje razmjena informacija na temelju članka 13. Odluke o Eurojustu, no njima se od državnih odvjetnika zahtijeva samo da obavijeste hrvatskog nacionalnog člana nakon upućivanja zamolnice za pravnu pomoć. Ta je obveza ostalim osobama iz prakse nepoznata i ne ispunjavaju je. Informacije se dostavljaju porukama elektroničke pošte koje nisu zaštićene.

8. Hrvatska nije stranka Konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći iz 2000. Stoga se cjelokupna komunikacija koja se odnosi na međunarodnu pravnu pomoć odvija preko središnjeg tijela u Republici Hrvatskoj. Odluka kojom se Hrvatskoj omogućuje da postane stranka [Konvencije] još čeka suglasnost europskih institucija.

9. Ne postoje nacionalne smjernice koje se odnose i na sudove i na državna odvjetništva kojima bi se uredilo upućivanje predmeta Eurojustu i Europskoj pravosudnoj mreži. Međutim, postoji Priručnik za rad državnih odvjetnika u kojemu se objašnjavaju oblici održavanja kontakata te u kojemu su također navedene smjernice o postupku upućivanja zamolnice za pomoć preko Eurojusta.

10. Trenutačno ne postoje statistički podaci na nacionalnoj razini u pogledu podataka koji se odnose na uzajamnu pravnu pomoć, posebno podataka povezanih s člankom 13. Odluke o Eurojustu.

11. Pravosudna akademija nadležna je za izobrazbu sudaca i državnih odvjetnika iz područja nacionalnog prava i prava EU-a. Ministarstvo pravosuđa i Glavni državni odvjetnik također su uključeni u izobrazbu iz područja uzajamne pravne pomoći, ali u manjoj mjeri. Organiziraju se tečajevi s ciljem podizanja svijesti o ulozi Eurojusta i Europske pravosudne mreže. Međutim, ocjenjivački tim ustvrdio je nužnost procjene i poboljšanja znanja u pogledu međunarodne suradnje i jezičnih vještina hrvatskih osoba iz prakse, osobito sudaca.

2. UVOD

Nakon donošenja Zajedničke akcije 97/827/PUP od 5. prosinca 1997.¹ uspostavljen je nacionalni mehanizam za ocjenjivanje primjene i provedbe međunarodnih pothvata u borbi protiv organiziranog kriminala.

U skladu s člankom 2. Zajedničke akcije, Radna skupina za opće poslove uključujući evaluaciju (GENVAL) 22. lipnja 2011. donijela je odluku da bi šesti krug uzajamnog ocjenjivanja trebalo posvetiti praktičnoj provedbi i primjeni Odluke Vijeća 2002/187/PUP od 28. veljače 2002. kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela², kako je izmijenjena odlukama 2003/659/PUP³ i 2009/426/PUP⁴ te Zajedničke akcije 98/428/PUP od 29. lipnja 1998. o osnivanju Europske pravosudne mreže⁵, koja je stavljena izvan snage i zamijenjena Odlukom Vijeća 2008/976/PUP o Europskoj pravosudnoj mreži u kaznenim stvarima⁶.

Cilj je da ocjenjivanje bude općenito i interdisciplinarno te da nije usmjereno samo na Eurojust i Europsku pravosudnu mrežu, nego na operativne aspekte u državama članicama. Osim suradnje sa službama državnog odvjetništva, namjera je također obuhvatiti, na primjer, kako policijska tijela surađuju s nacionalnim članovima Eurojusta, kako će nacionalne jedinice Europolu surađivati s nacionalnim koordinativnim sustavom Eurojusta te na koji se način povratne informacije iz Eurojusta usmjeravaju prema odgovarajućim policijskim i carinskim tijelima.

¹ Zajednička akcija od 5. prosinca 1997. (97/827/PUP), SL L 344, 15.12.1997., str. od 7. do 9.

² Odluka Vijeća od 28. veljače 2002. kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela (2002/187/PUP), SL L 63, 2.3.2002., str. od 1. do 13.

³ Odluka Vijeća 2003/659/PUP od 18. lipnja 2003. o izmjeni Odluke 2002/187/PUP kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela, SL L 245, 29.9.2003., str. od 44. do 46.

⁴ Odluka Vijeća 2009/426/PUP od 16. prosinca 2008. o jačanju Eurojusta i izmjeni Odluke 2002/187/PUP kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela, SL L 138, 4.6.2009., str. od 14. do 32.

⁵ Zajednička akcija 98/428/PUP od 29. lipnja 1998. koju je Vijeće donijelo na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji, o osnivanju Europske pravosudne mreže, SL L 191, 7.7.1998., str. od 4. do 7.

⁶ Odluka Vijeća 2008/976/PUP od 16. prosinca 2008. o Europskoj pravosudnoj mreži, SL L 348, 24.12.2008., str. od 130. do 134.

U ocjenjivanju se naglašava operativna provedba svih pravila o Eurojustu i Europskoj pravosudnoj mreži. Stoga će se ocjenjivanjem također obuhvatiti operativno postupanje u državama članicama u pogledu prve Odluke o Eurojustu, koja je stupila na snagu 2002. godine. Iskustva iz svih ocjenjivanja pokazuju da među državama članicama postoje razlike u pogledu provedbe relevantnih pravnih instrumenata te bi sadašnji postupak ocjenjivanja također mogao pružiti korisne podatke državama članicama koje možda nisu izvršile provedbu svih aspekata nove Odluke.

GENVAL je 31. listopada 2011. donio upitnik za šesti krug uzajamnog ocjenjivanja. Prema dogovoru GENVAL-a od 17. siječnja 2012. upitnik je upućen i Eurojustu. GENVAL je 12. travnja 2012. usvojio upitnik upućen Eurojustu. Odgovori na upitnik upućen Eurojustu proslijeđeni su Glavnom tajništvu Vijeća 20. srpnja 2012. te su uzeti u obzir pri izradi ovog izvješća.

GENVAL je 31. listopada 2011. usvojio redoslijed posjeta državama članicama. Hrvatska je bila dvadeset peta po redu država članica u kojoj je trebalo izvršiti ocjenjivanje u ovom krugu ocjenjivanja.

U skladu s člankom 3. Zajedničke akcije, popis stručnjaka za ocjenjivanja koja treba izvršiti sastavilo je predsjedništvo. Države članice imenovale su stručnjake sa značajnim praktičnim znanjem iz predmetnog područja u skladu sa zahtjevom u pisanom obliku koji je delegacijama 15. srpnja 2011. uputio predsjednik GENVAL-a.

Ocjenjivački timovi sastoje se od tri nacionalna stručnjaka, kojima pomažu dva člana osoblja Glavnog tajništva Vijeća i promatrači. Za šesti krug uzajamnih ocjena GENVAL se složio s prijedlogom predsjedništva da bi Europsku komisiju, Eurojust i Europol trebalo pozvati kao promatrače.

Stručnjaci imenovani za ocjenjivanje Hrvatske bili su gđa Laura Vaik (Estonija), gđa Vineta Lecinska-Krutko (Latvija) i g. Roelof Jan Manschot (Nizozemska). Nazočna su bila i dva promatrača: gđa Malci Gabrijeleć (Eurojust) i g. Jose Castillo Garcia (Eurojust), zajedno g. Pawełom Nalewajkom i g. Sławomirom Buczmom iz Glavnog tajništva Vijeća.

Ovo je izvješće izradio stručni tim uz pomoć Glavnog tajništva Vijeća na temelju nalaza koji su proizašli iz ocjenjivačkog posjeta Hrvatskoj od 4. do 6. ožujka 2014. i na temelju detaljnih odgovora Hrvatske na ocjenjivački upitnik te detaljnih odgovora na naknadna pitanja koja su uslijedila.

3. OPĆA PITANJA I STRUKTURE

3.1. Opće informacije

Uzajamna pravna pomoć

Uzajamna pravna pomoć među državama članicama temelji se na Europskoj konvenciji o uzajamnoj pomoći u kaznenim stvarima iz 1959. godine. Republika Hrvatska nije stranka Konvencije o uzajamnoj pomoći u kaznenim stvarima između država članica Europske unije od 20. svibnja 2000. (dalje u tekstu: Konvencija o uzajamnoj pravnoj pomoći iz 2000.) i njezina dodatnog protokola. Odluku Vijeća o utvrđivanju datuma stupanja na snagu te Konvencije i njezina protokola mora jednoglasno donijeti Vijeće na preporuku Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom (*vidi* Prilog I. Ugovoru o pristupanju Hrvatske (SL L 112/35, 24.4.2012.) i članak 3. stavak 4. Ugovora o pristupanju). O navedenome odluka još nije donesena.

Zato Hrvatska još uvijek ne ostvaruje pogodnost izravne komunikacije na temelju Konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći iz 2000.; sva komunikacija u pogledu međunarodne pravne pomoći ide preko središnjeg tijela u Republici Hrvatskoj, a to je Ministarstvo pravosuđa. Stoga se zamolnica mora slati Ministarstvu pravosuđa koje je prosljeđuje državi kojoj se upućuje zamolnica.

Istovremeno, stranka koja podnosi zamolnicu (najčešće nadležni državni odvjetnik) obraća se Ministarstvu pravosuđa koje nadležnim domaćim tijelima dostavlja zamolnicu drugog suda.

Ako je potrebno požuriti izvršenje postupka po zamolnici obratilo bi se hrvatskom nacionalnom članu. Zamolnica se u pravilu šalje sigurnom vezom (preko sigurne veze elektroničke pošte Državnog odvjetništva Republike Hrvatske nacionalnom članu koji uspostavlja nužne kontakte s nacionalnim centrom države kojoj je podnesena zamolnica).

Provedba kaznenog postupka

Policija vrši kaznenu istragu u skladu sa Zakonom o kaznenom postupku, Zakonom o policijskim poslovima i ovlastima i Protokolom o zajedničkom radu policije i državnog odvjetništva. Nedavno uvedena reforma kaznenog postupka značajno je promijenila odnos policije i državnog odvjetnika u istrazi kaznenih djela.

Osim takozvanih „policijskih istraga” koje se mogu provesti neovisno, policija djeluje i na temelju naloga državnog odvjetnika. Tako neki policijski službenici djeluju kao policijski istražitelji, to jest kao „produljena ruka” državnog odvjetnika u istrazi nekih vrsta kriminaliteta. Ulogu policije u pogledu novog Zakona o kaznenom postupku trebalo bi, stoga, promatrati u kontekstu istrage državnog odvjetništva te se većina dokaznih radnji izvodi na temelju naloga državnih odvjetnika.

U slučaju kaznenih djela za koja se pokreće kazneni postupak po službenoj dužnosti, državni odvjetnik ima pravo i obvezu izvršiti izvide kaznenih djela i nadzirati policiju u provedbi određenih istražnih radnji s ciljem prikupljanja informacija relevantnih za pokretanje kaznenog postupka.

Tijekom istrage kaznenog djela i nakon obavijesti o počinjenju kaznenog djela, policija postupa u skladu s odredbama Zakona o policijskim poslovima i ovlastima te pravilima koja se temelje na tom zakonu. Zakon uređuje policijske mjere prije upućivanja obavijesti državnom odvjetniku. Na početku istrage policija mora odmah obavijestiti državnog odvjetnika ili najkasnije u roku od 24 sata od pokretanja policijskih mjera.

Policija pri vršenju ispitivanja prema nalogu državnog odvjetnika na temelju relevantnih odredbi ne djeluje neovisno, već je obvezna slijediti naloge državnog odvjetnika i izvijestiti o poduzetim mjerama kao i mjerama koje namjerava poduzeti. Stoga, u slučaju istrage koju naloži državni odvjetnik, državni odvjetnik ima pravo ali i obvezu sustavnog praćenja istrage naložene policiji, dok je policija obvezna izvršiti nalog ili zahtjev državnog odvjetnika u pogledu praćenja istrage.

Važan aspekt novog sustava istrage je taj da, uz istragu kaznenih povreda prema nalogu državnog odvjetnika, policija svoje mjere usredotočuje i na utvrđivanje povrede i počinitelja. Policija gubi ulogu koju je imala u postupku prikupljanja dokaznih činjenica u fazi utvrđivanja kaznenog djela i kaznenog progona. To je osobito važno u fazi pripremnog postupka kada je nužno poduzeti dokazne mjere koje se ne smiju odgađati.

Kazneni progon počinje unosom kaznene prijave u evidenciju ili bilo kojim postupkom ili mjerom ograničavanja osobnih prava i sloboda koje donosi državni odvjetnik, istražitelj ili policija; kazneni progon usmjerava se na otklanjanje sumnje da je osoba počinila kazneno djelo. Kazneni progon završava odlukom državnog odvjetnika ili drugog ovlaštenog tužitelja o odustanku od kaznenog progona ili odlukom suda.

Kada se sudu dostavi optužnica, sud provodi kazneni postupak do donošenja konačne odluke o krivnji dotične osobe. Sudovi su neovisni.

3.1.1. Odluka Vijeća 2002/187/PUP od 28. veljače 2002. kojom se osniva Eurojust i Odluka Vijeća 2009/426/PUP o jačanju Eurojusta

Sporazum između Eurojusta i Republike Hrvatske od 9. studenoga 2007. bio je pravna osnova za sudjelovanje Republike Hrvatske u radu Eurojusta prije pristupanja Europskoj uniji.

Ovaj je sporazum pružio pravnu osnovu za razmjenu informacija između Eurojusta i hrvatskih tijela te je omogućio imenovanje hrvatskog državnog odvjetnika za vezu u Eurojust.

Budući da su dan nakon datuma pristupanja odredbe Sporazuma automatski prestale važiti, Hrvatska je u domaće pravo uključila odredbe kojima se uređuje suradnja s Eurojustom.

Odluka Vijeća od 28. veljače 2002. kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela, kako je izmijenjena Odlukom Vijeća 2009/426/PUP od 16. prosinca 2008. o jačanju Eurojusta (dalje u tekstu: Odluka o Eurojustu) u hrvatsko pravo prenesena je člancima 12. do 12.f Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (Narodne novine br. 91/10, 81/13 i 124/13). Zakon je stupio na snagu 1. srpnja 2013., na dan pristupanja Hrvatske Europskoj uniji.

Zakon sadrži odredbe o ciljevima i tijelima Eurojusta, postupak imenovanja nacionalnog člana u Eurojustu, nacionalnog člana zajedničkog nadzornog tijela Eurojusta i nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta te njihova prava i obveze.

Imenovanje nacionalnog člana uređeno je Pravilnikom o imenovanju nacionalnog člana Republike Hrvatske u Eurojustu (Narodne novine br. 85/13). Pravila predviđaju obvezu ispunjenja zadaća u skladu s odlukama Vijeća 2002/187/PUP i 2009/426/PUP.

3.1.2. Odluka Vijeća 2008/976/PUP o Europskoj pravosudnoj mreži

U skladu s Odlukom br. 568/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009., u kojoj se predviđa mogućnost da država sudjeluje kao promatrač na sastancima osoba za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom, kao i na sastancima svih članova mreže, Republici Hrvatskoj dodijeljen je status promatrača u mreži, kao priprema za dan njezina pristupanja Europskoj uniji kada postaje aktivna i ravnopravna članica Europske pravosudne mreže.

Sudjelovanje hrvatskih tijela u suradnji s Europskom pravosudnom mrežom uređeno je člankom 11. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (ZPSKS-EU). Navedena odredba ovlašćuje ministra nadležnog za poslove pravosuđa da iz ministarstva imenuje osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom u kaznenim stvarima. Predsjednik odnosnog suda također imenuje osobe za kontakt iz sudova nadležnih za pravosudnu suradnju, a Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske imenuje osobe za kontakt u nadležnim državnim odvjetništvima.

Osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom također moraju poduzeti nužne mjere u svrhu olakšavanja izravnih kontakata između nadležnih domaćih pravosudnih tijela i nadležnih pravosudnih tijela drugih država članica s ciljem jačanja pravosudne suradnje država članica EU-a u izvršenju odluka pravosudnih tijela.

Osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom posebno su, na njihov zahtjev, obvezne pružiti pomoć domaćim i stranim pravosudnim tijelima u utvrđivanju nadležnih pravosudnih tijela za izvršenje pravosudne odluke.

3.2. Provedba nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta

3.2.1. Nacionalni koordinativni sustav Eurojusta (ENCS)

Hrvatska je uspostavila nacionalni koordinativni sustav Eurojusta. Prema članku 12.f Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije, nacionalni koordinativni sustav Eurojusta sastoji se od sljedećih članova:

- nacionalnog predstavnika za Europsku pravosudnu mrežu u kaznenim stvarima,
- nacionalnih osoba za kontakt s mrežom za zajedničke istražne timove,
- nacionalnih osoba za kontakt s Europskom mrežom za osobe odgovorne za genocid, zločin protiv čovječnosti i ratne zločine,

- nacionalne osobe za kontakt na temelju Odluke Vijeća 2007/845/PUP o suradnji između ureda za povrat imovine država članica u području traganja i otkrivanja imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom,
- nacionalne osobe za kontakt s mrežom protiv korupcije osnovane na temelju Odluke Vijeća 2008/852/PUP,
- nacionalnog predstavnika za Eurojust za pitanja terorizma.

Nema osoba za kontakt s Uredom Europske unije za suzbijanje prijevara (OLAF) odnosno Europskim policijskim uredom (EUROPOL).

Iako je nacionalni predstavnik za Europsku pravosudnu mrežu imenovan članom nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta, nijedna druga osoba za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom nije predstavljena u sastavu nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta.

3.2.2. Nacionalni predstavnici

U vrijeme posjeta, Republika Hrvatska nije bila imenovala nacionalnog predstavnika za Eurojust.

3.2.3. Djelovanje nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta i povezanost s CMS-om

Nacionalni koordinativni sustav Eurojusta nije povezan s CMS-om. Prema hrvatskim tijelima, nužno je ostvariti tehničke preduvjete za uspostavu takve veze. Nadalje, prema informacijama hrvatskih tijela, nacionalnom članu Hrvatske tada još nije bio odobren pristup CMS-u. Eurojust je, međutim, obavijestio ocjenjivački tim da je pristup bio odobren 20. veljače 2014.

U vrijeme posjeta nije bilo jasno tko je zadužen za funkcioniranje nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta te koja je uloga dodijeljena nacionalnom koordinativnom sustavu Eurojusta unutar hrvatskog sustava. U vrijeme ocjenjivanja nije bio organiziran niti jedan sastanak nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta.

Osobe imenovane u okviru članka 12.f Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije ispunjavaju svoje zadaće vezane uz nacionalni koordinativni sustav Eurojusta tijekom svojeg radnog vremena.

3.2.4. *Suradnja nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta s nacionalnom jedinicom Europol*

Nacionalni predstavnik za Europsku pravosudnu mrežu u kaznenim stvarima svakodnevno kontaktira Europol i ured SIRENE s ciljem pribavljanja relevantnih informacija za djelotvorno izdavanje odnosno izvršenje europskih uhidbenih naloga (EAW).

3.3. Nacionalni centar u Eurojustu

3.3.1. Organizacija

Nacionalni centar trenutačno se sastoji od nacionalnog člana i administrativnog pomoćnika.

Sadašnji nacionalni član imenovan je 30. rujna 2013. te je prethodno obnašao dužnost državnog odvjetnika za vezu za Hrvatsku u Eurojustu.

3.3.2. Odabir i imenovanje

Imenovanje nacionalnog člana uređeno je Pravilnikom o imenovanju nacionalnog člana Republike Hrvatske u Eurojustu (Narodne novine br. 85/13).

Ministar pravosuđa imenuje nacionalnog člana, na prijedlog Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, nakon postupka prijave zamjenikâ Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske. Nacionalni član tako ima status zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

Nacionalni član imenuje se u Eurojust na mandat od četiri godine. Mandat u Eurojustu može se produljiti. Nacionalni član ima diplomatski status te mu pripadaju sva odgovarajuća prava i obveze tijekom mandata u Eurojustu.

Pomoćnika nacionalnog člana imenuje Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske na razdoblje od šest mjeseci te on ima status zamjenika županijskog ili općinskog državnog odvjetnika. Pomoćnik može biti ponovno imenovan na istu dužnost. Međutim, Hrvatska nije iskoristila mogućnost imenovanja pomoćnika nacionalnog člana.

Zapaženo je da ne postoji pravna osnova u hrvatskom zakonodavstvu za imenovanje pomoćnika nacionalnog člana u skladu s člankom 2. Odluke o Eurojustu.

Pravilnik također ne predviđa mogućnost imenovanja sudaca specijaliziranih za kazneno pravo kao članova nacionalnog centra (kako bi postali nacionalni član ili njegov ili njezin zamjenik). Ova je mogućnost od velikog značaja jer sudac istrage u hrvatskom pravnom sustavu igra važnu ulogu u kaznenoj istrazi i ne može primati naredbe tužitelja.

3.3.3. *Ovlasti koje se dodjeljuju nacionalnom članu*

3.3.3.1. Opće ovlasti

Općenito se ovlasti nacionalnog člana ograničavaju na dužnosti Glavnog državnog odvjetnika koje su uređene Zakonom o kaznenom postupku i Zakonom o državnom odvjetništvu (članak 35. stavci 4. i 5.). Međutim, uzimajući u obzir ulogu nacionalnog člana u Eurojustu, specifične zadaće također su predviđene u Pravilniku o imenovanju nacionalnog člana Republike Hrvatske u Eurojustu te Zakonu o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije.

Prema članku 12.b Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije, nacionalni član u Eurojustu obavezan je:

- a) sudjelovati u radu kolegija Eurojusta, aktivnostima rukovođenja i rada organizacije Eurojusta,*
- b) provoditi razmjenu podataka između Eurojusta i Republike Hrvatske,*

- c) izvršavati sve zadatke koje je od njega zatražio kolegij Eurojusta, predsjednik Eurojusta odnosno predsjednici timova, uključujući obveze održavanja kontakata s Europskom komisijom i Europskim parlamentom, s Europskim policijskim uredom (Europol) i Uredom Europske unije za suzbijanje prijevара (OLAF),*
- e) surađivati s Europskom pravosudnom mrežom u kaznenim stvarima,*
- f) pomagati pravosudnim tijelima Republike Hrvatske i državama članicama Europske unije u koordinaciji istraga koje se odnose na više država članica,*
- g) na zahtjev domaćih pravosudnih tijela posredovati s ciljem koordiniranog izvršenja zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć.*

U svrhu ostvarenja ciljeva Eurojusta, nacionalni član ima sljedeće ovlasti:

- a) pristup podacima iz kaznene evidencije ili bilo koje druge evidencije u Republici Hrvatskoj na isti način na koji je to državnom odvjetniku odnosno zamjeniku državnog odvjetnika propisano zakonom Republike Hrvatske,
- b) u ime Eurojusta zahtijevati od domaćih pravosudnih tijela postupanje sukladno članku 12. stavku 4. ovog Zakona, kao i dostavljanje podataka potrebnih za provođenje posebnih dokaznih radnji ili drugih radnji u svrhu kaznenog progona.

Nacionalni član također je obvezan podnositi izvješće o svojem radu Glavnom državnom odvjetniku Republike Hrvatske.

3.3.3.2. Pristup nacionalnim bazama podataka

Zamjenik Glavnog državnog odvjetnika ima pristup svim bazama podataka koje se odnose na kazneni progon. Stoga je nacionalnom članu odobren pristup sljedećim bazama podataka:

- kaznenoj evidenciji,
- prekršajnoj evidenciji,
- bazi podataka Državnog odvjetništva (CTS),
- bazi podataka Državnog odvjetništva o „ratnim zločinima”,
- evidenciji pravomoćnih rješenja o provođenju istraga;
- evidenciji potvrđenih optužnica.

3.3.4. *Pristup nacionalnog centra zaštićenom dijelu Sustava za upravljanje predmetima (CMS)*

Prema informacijama hrvatskih tijela u vrijeme posjeta, nacionalnom članu još nije bio odobren pristup CMS-u.

Prema mišljenju hrvatskih tijela, pristup bi trebalo pružiti što prije kako bi se nacionalnom članu i administrativnom pomoćniku omogućio rad na predmetima.

U vrijeme posjeta u hrvatskom zakonu nisu postojala pravila kojima se uređuje tko može imati pristup CMS-u i prema kojim uvjetima.

3.4. Osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom (EJN)

3.4.1. *Odabir i imenovanje*

Prije pristupanja Europskoj uniji 1. srpnja 2013., Republika Hrvatska imenovala je pet osoba za kontakt (dvije osobe za kontakt iz Županijskog suda u Zagrebu, dvije osobe za kontakt iz Ministarstva pravosuđa te jednu osobu za kontakt iz Županijskog suda u Rijeci). Nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a stupio je na snagu u Hrvatskoj te ostvario normativni okvir za imenovanje osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom i njezino djelovanje.

Prema članku 11. stavku 1. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a sljedeći su dužnosnici ovlašteni za imenovanje osoba za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom :

- ministar nadležan za poslove pravosuđa u Ministarstvu,
- predsjednik nadležnog suda u okviru sudova nadležnih za pravosudnu suradnju i
- Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske u okviru nadležnih uredâ državnog odvjetništva.

U skladu s člankom 11. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a, ministar pravosuđa imenovao je dvije osobe za kontakt iz Ministarstva pravosuđa (jedna od njih je „suradnik za alate”), Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske imenovao je tri osobe za kontakt iz Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (jedna od njih je „nacionalni predstavnik”) dok su predsjednici županijskih sudova imenovali po jednu osobu za kontakt iz svih [županijskih] sudova (ukupno 15 osoba za kontakt). Stoga Republika Hrvatska kao država članica EU-a ima 20 osoba za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom.

Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a ne propisuje kriterije bilo koje vrste za odabir i imenovanje osoba za kontakt. Međutim, iz praktičnog iskustva, imenovane su osobe s odgovarajućim specifičnim znanjem (znanjem stranih jezika i znanjem iz područja pravnog okvira za zahtijevanje odnosno pružanje uzajamne pravne pomoći te pravne stečevine iz područja kaznenopravne suradnje) te s radnim iskustvom iz područja uzajamne pravne pomoći odnosno pravosudne suradnje u kaznenim stvarima.

3.4.2. Praktično djelovanje osoba za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom u Hrvatskoj

Od 2005. osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom iz Republike Hrvatske sudjelovale su na plenarnim sjednicama Europske pravosudne mreže te su kao dio svojih radnih obveza pružale pomoć osobama za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom drugih država članica.

U razdoblju od 1. srpnja 2013. osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom sudjelovale su na sastanku nacionalnih predstavnika održanom 22. listopada 2013. te na 41. plenarnoj sjednici održanoj od 19. do 20. studenoga 2013. u Vilnius. Nadalje, 13. siječnja 2014. održan je nacionalni sastanak osoba za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom na kojemu su obaviještene o svojim obvezama u skladu s člankom 11. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a te relevantnim odlukama Vijeća EU-a, kao i zaključcima donesenima na prethodno navedenom sastanku nacionalnih predstavnika i plenarnoj sjednici. U istom su razdoblju utvrđeni postupci za pojedinačne predmete te su doneseni zaključci u pogledu sljedećih

pitanja: nužnosti održavanja radionica o Europskoj pravosudnoj mreži i njezinim alatima, potrebi žurnog organiziranja tečajeva engleskog jezika, potrebi postavljanja web-mjesta Europske pravosudne mreže na hrvatskome jeziku te pripreme odgovarajućih materijala koji bi Registru Europske pravosudne mreže-a omogućili postavljanje web-mjesta Europske pravosudne mreže s alatima koji su primjenjivi na Republiku Hrvatsku (posebno alatâ *Atlas*, *Compendium* i *Fiches Belges*).

Osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom naglasile su da je nužno organizirati regionalni sastanak na kojemu bi osobe za kontakt iz Republike Hrvatske i susjednih zemalja EU-a (kao što su Austrija, Mađarska, Slovenija) raspravljale o praktičnim pitanjima, osobito problemima provedbe europskog uhidbenog naloga te „klasičnim” oblicima međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima.

3.5. Zaključci

3.5.1. Službeni (zakonodavni) provedbeni postupak

- Sporazum o suradnji između Eurojusta i Republike Hrvatske od 9. studenoga 2007. (koji je prestao važiti pristupanje Hrvatske Europskoj uniji) bio je temelj sudjelovanja Republike Hrvatske u radu Eurojusta.
- Odluka Vijeća od 28. veljače 2002. kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela, kako je posljednji put izmijenjena Odlukom Vijeća 2009/426/PUP od 16. prosinca 2008. o jačanju Eurojusta, prenesena je u hrvatsko pravo člancima od 12. do 12.f Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije koji je stupio na snagu 1. srpnja 2013.
- Međutim, tijekom posjeta ocjenjivački tim uočio je da se neke odredbe Odluke o Eurojustu tek trebaju prenijeti u nacionalno pravo (između ostaloga, odredbe u pogledu sastava nacionalnog centra i nacionalnog koordinativnog sustava Eurojusta).

- U vrijeme ocjenjivačkog posjeta Ministarstvo pravosuđa dalo je do znanja da je u pripremi nacrt zakona s ciljem izmjene odredbi Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima radi potpune provedbe Odluke o Eurojustu.

3.5.2. Podjela poslova tužiteljstva između policije i ureda tužitelja

- Prema novom Zakonu o kaznenom postupku, državni odvjetnik ima središnju ulogu u pripremnom postupku; njegove su ovlasti dodatno proširene, no njegove su obveze također povećane. Posebno je važno prenijeti i izvršiti istragu koja je do sada bila pod nadležnošću suca istrage.
- Budući da državni odvjetnik ne može samostalno provoditi kaznenu istragu u pogledu prikupljanja dokaza, pored policije, i istražitelj slijedi upute državnog odvjetnika.
- Središnja uloga istražitelja odražava se kroz nadležnost za provođenje dokaznih radnji. U većini slučajeva, zbog interesa tužiteljstva, ali i radi rizika od kašnjenja, takve će radnje biti nužno provesti prije početka kaznenog postupka. Istražitelj je vrlo ograničen u poduzimanju dokaznih radnji na vlastitu inicijativu.
- Ako policijski službenik provodi istražne aktivnosti na temelju naloga državnog odvjetnika, istraga se vrši u skladu s odredbama Zakona o kaznenom postupku u kojima se upućuje na navedenu dokaznu radnju te on djeluje isključivo u svojstvu istražitelja, a ne policijskog službenika.

- Kazneni postupak počinje od trenutka kada rješenje o provođenju istrage koje su donijeli državni odvjetnik ili sud postane konačno, potvrdom optužnice kad joj nije prethodila istraga, određivanjem rasprave na temelju privatne tužbe u skraćenom postupku ili donošenjem odluke o izdavanju kaznenog naloga.
- Nakon izdavanja rješenja o provođenju istrage državni odvjetnik poduzima i nalaže mjere koje smatra nužnima za uspješno izvršenje postupka. Dokazne radnje provodi državni odvjetnik ili istražitelj po nalogu državnog odvjetnika.
- Kazneni progon završava odlukom državnog odvjetnika ili drugog ovlaštenog tužitelja o odustajanju od kaznenog progona ili odlukom suda.

3.5.3. Nacionalni centar u Eurojustu

- Nacionalni centar sastoji se od nacionalnog člana i administrativnog pomoćnika.
- Članak 12.a Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a predstavlja pravnu osnovu za imenovanje pomoćnika nacionalnog člana. Budući da Hrvatska nije imenovala pomoćnika, sastav hrvatskog centra u Eurojustu još ne ispunjava zahtjeve iz članka 2. Odluke o Eurojustu.

- Također je primijećeno da provedbeni zakon predviđa ograničavanje mandata pomoćnika na šest mjeseci, s mogućnošću produljenja nakon tog razdoblja. Prema ocjenjivačima, Hrvatska bi mogla razmotriti proširenje sastava svojeg nacionalnog centra u Eurojustu imenovanjem zamjenika nacionalnog člana. Međutim, zamjenika i pomoćnika nacionalnog člana trebalo bi imenovati na razdoblje dulje od samo šest mjeseci, kako bi postali stvarno pojačanje nacionalnom članu. Trebalo bi naglasiti da u hrvatskom zakonodavstvu ne postoji pravna osnova za imenovanje zamjenika nacionalnog člana što je također obvezno u skladu s člankom 2. Odluke o Eurojustu.
- Sadašnji postupak omogućuje ministru pravosuđa imenovanje nacionalnog člana na prijedlog Glavnog državnog odvjetnika. Glavni državni odvjetnik može samostalno imenovati pomoćnika nacionalnog člana. Prema ocjenjivačima, rješenja koja su na snazi u pogledu sastava nacionalnog centra ograničavaju mogućnost imenovanja suca.
- Nacionalni član, premda imenovan 30. rujna 2013., iskusan je tužitelj u stalnom, izravnom kontaktu s državnim odvjetnicima, sucima i osobama za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom.
- Prema osobama iz prakse s kojima je ostvaren susret, suradnja između nacionalnog člana i osoba za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom u Hrvatskoj odlična je. Prema hrvatskim tijelima, suradnja između nacionalnog člana i relevantnih osoba za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom u Hrvatskoj na visokoj je razini. Osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom upoznate su s ulogom nacionalnog člana i prema potrebi ga kontaktiraju.
- Prema hrvatskome zakonu nacionalni član ima pravo uputiti sucima zahtjev za izvršenje poslova povezanih s uzajamnom pravnom pomoći. Međutim, nacionalni član, u svojstvu zamjenika Glavnog državnog odvjetnika, može izdavati naloge samo državnim odvjetnicima. Prednost imaju „klasični” predmeti uzajamne pravne pomoći i „tematski” predmeti.

- Nacionalni član za Hrvatsku u Eurojustu ima ovlasti propisane člankom 12.c Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije koje mu općenito omogućuju da olakša pravosudnu suradnju. U svojstvu nacionalnog nadležnog tijela, nacionalni član zadržava sve svoje ovlasti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske.
- Međutim, treba napomenuti da nacionalnom članu još nisu dodijeljene pune ovlasti predviđene člankom 9.b Odluke o Eurojustu (redovite ovlasti). Osim toga, ovlasti propisane člancima 9.c i 9.d Odluke o Eurojustu nisu prenesene u nacionalno zakonodavstvo jer su hrvatske vlasti smatrale da su protivne temeljnim načelima domaćeg kaznenopravnog sustava.

3.5.4. *Provedba ENCS-a*

- ENCS je uspostavljen Zakonom o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije. Člankom 12.f Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a određuje se sastav ENCS-a u Hrvatskoj.
- Članovi ENCS-a imenovani su nedugo prije posjeta. Zbog toga se nisu bili održavali sastanci ENCS-a te ENCS nije bio potpuno operativan. Prema mišljenju stručnjaka Hrvatska nema praktičnog iskustva u vezi s funkcioniranjem ENCS-a te je potrebno dodatno definirati cilj ENCS-a.
- U skladu s člankom 12. stavkom 2. Odluke o Eurojustu, imenovani su svi nacionalni predstavnici, ali ne za Eurojust.

- Ocjenjivači smatraju da bi trebalo imenovati osobu odgovornu za funkcioniranje ENCS-a.
- Nijedna osoba za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom osim nacionalnog predstavnika za Europsku pravosudnu mrežu nije dio ENCS-a. Ocjenjivači smatraju da bi u sastav ENCS-a trebalo uključiti barem još jednu osobu za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom.
- Ocjenjivački tim primijetio je da, iako to nije predviđeno Odlukom o Eurojustu, hrvatski član zajedničkog nadzornog tijela Eurojusta također je dio ENCS-a.
- Ne postoji sigurna veza između ENCS-a i CMS-a.

3.5.5. *Veza sa CMS-om*

- Tijekom ocjenjivačkog posjeta, hrvatska tijela objasnila su da u trenutku imenovanja nacionalni član nije dobio pristup CMS-u Eurojusta. Prema informacijama koje je pružio Eurojust, hrvatskom nacionalnom članu pristup CMS-u napokon je odobren prilikom pokretanja najnovije verzije CMS-a 20. veljače 2014.

3.5.6. *Europska pravosudna mreža (EJN)*

- Odluka Vijeća o Europskoj pravosudnoj mreži prenesena je u hrvatsko zakonodavstvo člankom 11. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a.
- Osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom u Hrvatskoj nalaze se u sudovima nadležnima za pravosudnu suradnju, u Ministarstvu pravosuđa te u nadležnim državnim odvjetništvima.
- Kriteriji za odabir i imenovanje osoba za kontakt nisu propisani zakonom. No u praksi se radi o službenicima čije je poznavanje stranih jezika i uzajamne pravne pomoći na odgovarajućoj razini.
- Hrvatske lokalna tijela smatrala su da bi u Hrvatskoj možda trebalo biti manje osoba za kontakt s obzirom na to da se radi o manjoj zemlji.

4. RAZMJENA INFORMACIJA

4.1. Razmjena informacija između pravosudnih tijela i tijela za izvršavanje zakonodavstva i Eurojusta

4.1.1. Baze podataka relevantne za razmjenu informacija s Eurojustom

Podaci pohranjeni u sljedećim bazama podataka rabe se za razmjenu informacija s Eurojustom:

- kazненоj evidenciji;
- prekršajnoj evidenciji;
- bazi podataka Državnog odvjetništva (CTS);
- bazi podataka Državnog odvjetništva o „ratnim zločinima”;
- evidenciji konačnih odluka o provođenju istraga;
- evidenciji potvrđenih optužnica.

Prema procjeni hrvatskih tijela, podaci iz navedenih evidencija dovoljni su za učinkovitu suradnju s Eurojustom.

4.1.2. Obveza razmjene informacija temeljem članka 13. stavaka 5. do 7.

Obveza pružanja informacija u skladu s člankom 13. Odluke o Eurojustu prenesena je u hrvatsko zakonodavstvo člankom 12. stavkom 4. te člankom 12.b stavkom 2. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a. U skladu s tim odredbama, pravosudna tijela imaju obvezu predati informacije koje su potrebne kako bi se postigli ciljevi Eurojusta, na zahtjev Kolegija Eurojusta i nacionalnih članova.

Prije stupanja na snagu Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije, primjenjivao se Sporazum između Hrvatske i Eurojusta iz 2007., prema kojemu je državni odvjetnik za vezu bio ovlašten od lokalnih pravosudnih tijela zatražiti informacije o posebnim zamolnicama. U skladu s člankom 5. stavkom 6. Sporazuma između Republike Hrvatske i Eurojusta, državni odvjetnik za vezu mogao je izravno kontaktirati nadležna tijela Republike Hrvatske.

Ocjenjivačkom timu bilo je jasno da su Državno odvjetništvo i nacionalni član ostvarili dobar odnos te da se informacije određene u ovom članku razmjenjuju. U pogledu sudova, ocjenjivački tim utvrdilo je da oni suci s kojima su se sastali nisu bili svjesni postojanja obveze iz članka 13. Ocjenjivači smatraju da bi se praktičnim smjernicama namijenjenima osobama iz prakse moglo jasno odrediti tko, temeljem članka 13. Odluke o Eurojustu, ima obvezu prenijeti informacije te u kojim okolnostima.

4.1.3. Primjena obveze razmjene informacija na temelju članka 2. Odluke Vijeća 2005/671/PUP

Služba terorizma u Sektoru općeg kriminaliteta, terorizma i ratnih zločina Uprave kriminalističke policije pri Upravi policije Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske tijelo je koje je nadležno za razmjenu podataka u Republici Hrvatskoj u skladu s člankom 2. Odluke Vijeća 2005/671/PUP od 20. rujna 2005. o razmjeni informacija i suradnji u vezi s kaznenim djelima terorizma.

Ta služba ima pristup podacima povezanim s istragama terorističkih zločina te je, u skladu s Odlukom Vijeća 2009/371/PUP od 6. travnja 2009. o osnivanju Europskog policijskog ureda (EUROPOL), ovlaštena za razmjenu takvih podataka s Europolom. Prethodno spomenuta upravna jedinica ovlaštena je te u praksi potpuno provodi razmjenu podataka navedenih u članku 4. Odluke Vijeća 2005/671/PUP.

S obzirom na obveze utvrđene u članku 2. stavku 2. Odluke Vijeća 2005/671/PUP, Hrvatska je uspostavila ENCS te imenovala nacionalnog suradnika za pitanja terorizma koji je zadužen za koordinaciju i ispunjavanje obveza navedenih u članku 2. stavcima 2. i 5. Odluke Vijeća 2005/671/PUP.

4.1.4. Kanali za prijenos informacija Eurojustu

Nadležni državni odvjetnik Državnom odvjetništvu dostavlja informacije (i zamolnice) koji se zatim prosljeđuju nacionalnom članu u Eurojustu. Pri tome se koriste različita sredstva komunikacije: e-mail, faks ili pošta (prilikom dostave dokumentacije koju se ne bi moglo dostaviti elektroničkim putem). Štoviše, ta sredstva komunikacije vrlo često nisu sigurna.

4.1.5. Razmjena informacija na temelju članka 13. stavaka 5. do 7. Oduke o Eurojustu

Budući da je Republika Hrvatska nacionalnog člana imenovala tek 30. rujna 2013., praktične pojedinosti i statistički podaci još nisu dostupni.

U vrijeme posjeta Hrvatska nije koristila obrasce na temelju članka 13. koje je razvio Eurojust. Čini se da je to previše složeno za osobe iz prakse.

4.2. Povratne informacije iz Eurojusta

Nakon zaprimanja zamolnice koju je uputio nadležni državni odvjetnik ili sudac, informacije se pružaju što je prije moguće. Informacije o poduzetim koracima redovito se proslijeđuju, osobito ako je predmet otvoren tijekom sastanka Kolegija Eurojusta i unesen u CMS, ili ako postoji potreba za daljnjim savjetovanjem na „2. razini” ili „3. razini”.

Također, ponekad je potrebno zatražiti dodatne informacije prije poduzimanja određenog koraka. Stoga se odgovori ne pružaju automatski, već je uspostavljena redovita komunikacija za odgovor na zamolnicu.

4.2.1. *Kvalitativna percepcija protoka informacija između Eurojusta i Hrvatske*

Hrvatska tijela protok informacija između Eurojusta i nadležnih hrvatskih tijela smatraju korisnim.

4.2.2. *Praktične ili pravne poteškoće do kojih je došlo prilikom razmjene informacija s Eurojustom*

Ništa za prijaviti.

4.2.3. *Prijedlozi za poboljšanje razmjene informacija između Hrvatske i Eurojusta*

Ništa za prijaviti.

4.2.4. Projekt E-POC

Hrvatska ne sudjeluje u projektu E-POC IV.

4.3. Zaključci

- Čini se da obveza prenošenja informacija Eurojustu u skladu s člankom 13. stavcima 5. do 7. Odluke o Eurojustu nije prenesena u Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (člankom 12. stavkom 4. i člankom 12.b stavkom 2.).
- Trebalo bi napomenuti da su tijekom ocjenjivačkog posjeta hrvatska tijela navela da su državni odvjetnici i sudovi obvezni prenositi informacije Eurojustu, no nisu pruženi nikakvi dokazi u vezi s obvezom prenošenja takvih informacija Eurojustu.
- U USKOKU je ocjenjivačkom timu rečeno da se internim naputcima Državnog odvjetništva od državnih odvjetnika zahtijeva da Eurojustu prenose informacije predviđene u članku 13. stavcima 5. do 7. Odluke o Eurojustu. Također je navedeno da se te informacije uglavnom prenose Eurojustu putem elektroničke pošte.
- Ocjenjivači smatraju da je osobama iz prakse potrebno pojasniti tko je zadužen za prenošenje Eurojustu informacija navedenih u članku 13. Odluke o Eurojustu te u kojim okolnostima. Taj bi se problem mogao riješiti izdavanjem praktičnih smjernica o tom pitanju osobama iz prakse (tj. sudovima).
- Nacionalni centar pri Eurojustu u vrijeme posjeta još nije bio u mogućnosti koristiti CMS-ovu funkciju automatskog učitavanja obrasca na temelju članka 13.

5. OPERATIVNI ASPEKTI

5.1. Statistika

Hrvatska tijela vode relevantnu statistiku u vezi sa suradnjom s Eurojustom.

Vođenje statistike o kontaktima s Eurojustom u nadležnosti je Državnog odvjetništva. Kontakti su se ostvarivali preko državnog odvjetnika za vezu od 22. srpnja 2009. te su pohranjeni kao posebni spisi („E”) u Državnom odvjetništvu.

Pri proučavanju statističkih podataka navedenih u nastavku valjalo bi imati na umu da je Republika Hrvatska postala članica Europske unije 1. srpnja 2013., da je nacionalni član imenovan 30. rujna 2013. te da je prethodno djelovao kao državni odvjetnik za vezu od 2010. do 30. lipnja 2013. i od 30. rujna do 31. prosinca 2013.

Predmeti upućeni Eurojustu

Godina	Broj predmeta
2010.	35
2011.	68
2012.	75
2013.	123

Predmeti pokrenuti u Eurojustu

Godina	Broj predmeta
2010.	11
2011.	14
2012.	5
2013.	3 + 9

5.2. Praktično iskustvo u vezi s Eurojustom

Eurojustu se upućuju većinom predmeti povezani s gospodarskim kriminalom (kaznena djela korupcije) i krijumčarenjem droga. Predmeti se najčešće prosljeđuju u ranoj fazi kaznenog postupka (prethodni postupak ili tijekom istrage).

Budući da su ti predmeti povezani s identifikacijom i zapljenom imovine te da se osumnjičenici nalaze u pritvoru od početka postupka, često se radi o hitnim procedurama.

Ti predmeti imaju bilateralnu i multilateralnu dimenziju.

5.3. Dodjela predmeta Eurojustu, Europskoj pravosudnoj mreži ili drugim tijelima

5.3.1. Predmeti povezani sa zadaćama Eurojusta kada djeluje preko svojih nacionalnih članova (članak 6.)

Hrvatska tijela izvijestila su da Hrvatska u najkraćem roku reagira na zamolnice Eurojusta te da se poduzimaju sve potrebne aktivnosti kako bi se hitno udovoljilo zahtjevima. U proteklom razdoblju samo je u jednom predmetu došlo do problema prilikom izvršenja zamolnice zbog različitog tumačenja propisa u Hrvatskoj.

U dva se predmeta duže čekalo na izvršenje zamolnice zahvaljujući složenosti uvjeta: zamrzavanju imovine i ostvarivanju prava „treće strane” u redovnom postupku.

5.3.2. Uvjeti suradnje hrvatskih nacionalnih tijela i Eurojusta

Ne postoje nacionalne smjernice namijenjene sudovima i državnim odvjetništvima kojima se uređuje upućivanje predmeta Eurojustu. Međutim, postoji priručnik za rad državnih odvjetnika u kojem se objašnjavaju modaliteti ažuriranja kontakta te se također navode smjernice o postupku upućivanja zahtjeva za pomoć preko Eurojusta. Taj se priručnik izdaje kako bi se olakšao rad državnih odvjetnika. Suci s kojima se razgovaralo nisu bili upoznati s njegovim sadržajem.

Eurojust se kontaktira najčešće kada je predmet izravno povezan s ostvarivanjem pravne pomoći. Europsku pravosudnu mrežu trebalo bi koristiti u slučaju potrebe za posebnom informacijom u vezi s izdavanjem zamolnice za uzajamnu pravnu pomoć.

Sva prepiska koja se šalje u inozemstvo vrlo je formalna te je dio spisa. Nadalje, postoji i spis „E” (označen kao „povjerljiv”) koji je pohranjen u Državnom odvjetništvu te u koji se unose sve zamolnice u kojima se upućuje na „nacionalnog člana”. To je regulirano *Poslovníkom državnog odvjetništva*.

Ako su potrebni kontaktni podaci za osobe ili zakonodavstvo, te se zamolnice također unose u evidenciju te o njima postoje službeni zapisi.

5.3.3. *Predmeti povezani s ovlastima koje izvršava nacionalni član (članak 6.)*

– OVLASTI KOJE SE DODJELJUJU NA NACIONALNOJ RAZINI (ČLANAK 9.A);

Hrvatska tijela izvijestila su da su ovlasti koje su prethodno bile dodijeljene državnom odvjetniku za vezu, a trenutačno su dodijeljene nacionalnom članu bile dovoljne za uspješno izvršavanje njihovih dužnosti. Dodijeljene ovlasti nisu naišle ni na kakvu prepreku pri učinkovitom rješavanju predmeta u bilo kojem pogledu.

– REDOVITE OVLASTI (ČLANAK 9.b);

U skladu s člankom 12.c Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a, nacionalni član može pribaviti podatke i proslijediti ih Eurojustu i nacionalnim članovima drugih država članica kada je to potrebno za izvršenje zamolnica za uzajamnu pravnu pomoć te za priznavanje i izvršenje odluka domaćih sudskih tijela.

U slučaju odbijanja zamolnice ili djelomičnog izvršenja zamolnice, tj. odluka koje su donijela tijela države članice, nacionalni član može, u skladu s hrvatskim zakonodavstvom, zatražiti od domaćih pravosudnih tijela da poduzmu potrebne mjere kako bi se nastavilo djelovati u skladu sa zamolnicom odnosno odlukom.

Nacionalni član može, na zahtjev nacionalnih članova iz drugih zemalja članica:

- a) zatražiti da domaća sudska tijela predaju zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć ili odluke navedene u članku 1. ovog Zakona,
- b) zatražiti da domaća sudska tijela izvrše zamolnice sudskih tijela država članica, tj. priznavanje i izvršenje odluka pravosudnih tijela država članica,
- c) zatražiti da nadležno Državno odvjetništvo Republike Hrvatske podnese zahtjev sucu istrage da provede posebne dokazne radnje nadziranog prijevoza u svrhu provođenja koordinirane nadzirane isporuke.

– OVLASTI KOJE SE IZVRŠAVAJU UZ SUGLASNOST NADLEŽNOG DRŽAVNOG TIJELA (ČLANAK 9.C) I OVLASTI KOJE SE IZVRŠAVAJU U HITNIM SLUČAJEVIMA (ČLANAK 9.D TOČKA (B));

Ovlasti utvrđene člancima 9.c i 9.d Odluke o Eurojustu nisu dodijeljene nacionalnom članu zbog toga što se smatraju protivnima temeljnim načelima domaćeg kaznenopravnog sustava. Nacionalni član u Eurojustu ima ovlasti navedene u članku 12.c Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a.

– ARANŽMANI U SLUČAJU NEMOGUĆNOSTI IZVRŠENJA, AKO JE PRIMJENJIVO (ČLANAK 9.E))

Zakonom o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a stvoren je pravni okvir za nacionalnog člana u slučajevima iz članka 9.c i 9.d Odluke o Eurojustu. U skladu s člankom 12.c (3.c) Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU-a, nacionalni član može, na zahtjev nacionalnih članova država članica, zatražiti da nadležno državno odvjetništvo Republike Hrvatske podnese zahtjev sucu istrage da provede posebne dokazne radnje nadziranog prijevoza u svrhu provođenja koordinirane nadzirane isporuke. Prema Zakonu o kaznenom postupku, samo istražni sudac može naložiti takve mjere na zahtjev nadležnog državnog odvjetnika. Ne postoji mogućnost da nacionalni član u Eurojustu naloži provođenje posebne istražne mjere jer bi to bilo protivno načelu zakonitosti koje zauzima važno mjesto u kaznenopravnom sustavu Republike Hrvatske.

5.3.4. Predmeti povezani sa zadaćama Eurojusta kada djeluje kao Kolegij (članak 7.)

Hrvatska nije prijavila iskustvo u tom pogledu.

5.4. Praktično iskustvo u vezi s koordinacijskim sastancima

5.4.1. Kvalitativna percepcija

Hrvatska tijela smatraju da su koordinacijski sastanci najbolji način ostvarivanja izravne suradnje i najbolje što Eurojust može ponuditi. Oni omogućuju izravne kontakte između osoba iz prakse, raspravu o daljnjem postupanju u vezi s dotičnim predmetom te ubrzanje postupka u hitnim slučajevima. Međutim, ti sastanci imaju i nedostatke. To se odnosi na situacije kada predmeti nisu dobro pripremljeni te nije jasno što se točno očekuje od pojedine države, ili ako države članice prerano sazovu koordinacijske sastanke kada na njihovu području nisu zabilježene kriminalne aktivnosti.

Osim toga, pri organizaciji koordinacijskih sastanaka ne uzimaju se u obzir poteškoće s kojima se susreću predstavnici iz Republike Hrvatske u prilagodbi dnevnom redu zbog problema s vezama (dolasci/odlasci). Zbog nepostojanja odgovarajućih zrakoplovnih veza sudionici moraju s koordinacijskih sastanaka otići prije 12:00 kako bi na vrijeme stigli u zračnu luku. Time originalni smisao koordinacijskih sastanaka prestaje biti svrsishodan.

Kada je riječ o „temama” koje otvaraju nacionalni članovi u Eurojustu, hrvatska tijela smatrala su da bi se one trebale odnositi samo na operativne predmete.

Dosad nije održan nijedan koordinacijski sastanak na zahtjev Hrvatske (iako je to zatraženo). Međutim, hrvatski predstavnik bio je pozvan sudjelovati u nekim sastancima koje su organizirali ostali nacionalni centri.

5.4.2. Uloga ENCS-a

Hrvatska je sudjelovala samo na sastancima koje su sazvali drugi nacionalni centri. Ipak, nije se smatralo potrebnim uključiti ENCS u koordinacijske sastanke.

5.5. Korištenje stalne koordinacijske jedinice (SKJ)

Hrvatska nije prijavila nikakvo iskustvo u vezi s funkcioniranjem SKJ-a (osim probnih poziva u svrhu uspostave sustava).

Hrvatska tijela smatraju da taj sustav nije pokazao dovoljnu vrijednost koja bi opravdala njegovo postojanje. Naprotiv ima mnogo nedostataka, primjerice, u pogledu sigurnosti. Ne postoji dostatan mehanizam provjere je li identitet pozivatelja vjerodostojan te ima li pozivatelj sposobnosti i ovlasti za sigurnu razmjenu podataka, osobito u hitnim slučajevima. Svi su nacionalni članovi neprestano dostupni.

Državni odvjetnici imaju sve potrebne kontaktne podatke u priručnicima za rad u kojima je objašnjeno kako kontaktirati nacionalnog člana.

Stoga hrvatska tijela smatraju da je SKJ potpuno suvišan.

5.6. Iskustvo s predmetima koji se odnose na suradnju ENCS-a i nacionalne jedinice Europol

Ništa za prijaviti.

5.7. Zaključci

- Ocjenjivači su primijetili da postoji malo statističkih podataka na središnjoj nacionalnoj razini. Stoga je teško donijeti zaključke o djelotvornosti trenutačne situacije u području međunarodne suradnje u kaznenim stvarima u Hrvatskoj. Ocjenjivači posebno preporučuju izradu takvih statističkih sustava.
- Statistički podaci koji postoje ukazuju na određenu razinu uključenosti nacionalnog centra u uzajamnoj pravnoj pomoći, s obzirom na datum pristupanja i prethodnu djelatnost državnog odvjetnika za vezu.
- U pogledu dodjeljivanja predmeta Eurojustu ili Europskoj pravosudnoj mreži u Hrvatskoj nije došlo do većih problema. Državno odvjetništvo razvilo je priručnik u kojemu se nalaze informacije o tome kada dodijeliti predmete Eurojustu i Europskoj pravosudnoj mreži.
- Stoga se čini da, kada je riječ o osobama iz prakse s kojima se razgovaralo, državni odvjetnici o upućivanju predmeta Eurojustu ili Europskoj pravosudnoj mreži znaju više od sudaca.
- Nisu dodijeljene sve ovlasti iz članka 9.b Odluke o Eurojustu. Osim toga, ovlasti propisane člancima 9.c i 9.d Odluke o Eurojustu nisu prenesene u nacionalno pravo zbog toga što se smatralo da su protivne temeljnim načelima domaćeg kaznenopravnog sustava.

- Izmjenom navedenih pravila i dopuštanjem sucima da postanu članovi nacionalnog centra, bilo bi moguće izvršiti zamolnice za uzajamnu pravnu pomoć putem naloga koje izdaje sudac svojim kolegama u Hrvatskoj. Stoga se trenutačno članci 9.c i 9.d ne mogu pravilno provesti u hrvatsko zakonodavstvo jer nacionalni član, kao zamjenik državnog odvjetnika, nije ovlašten „naložiti” da, primjerice, pravosudna tijela koja nisu Državno odvjetništvo, poduzmu istražne mjere.
- Hrvatski predstavnici nisu zatražili održavanje koordinacijskog sastanka. Ipak, hrvatska tijela smatraju da su koordinacijski sastanci najbolji način ostvarivanja izravne suradnje i najbolja usluga koju Eurojust može pružiti.
- Međutim, također je istaknuto da koordinacijski sastanci ponekad nisu dobro pripremljeni te da nije jasno što se točno očekuje od države koja im prisustvuje. Osim toga, predstavnike nekih država članica prerano se poziva na takve koordinacijske sastanke.
- Hrvatska tijela smatraju da je SKJ potpuno suvišan s obzirom na to da je nacionalni član neprestano dostupan.

6. SURADNJA

6.1. Suradnja s agencijama EU-a i drugima

Hrvatska tijela suradnju na „operativnoj razini” smatraju najkorisnijim vidom suradnje, osobito kada je riječ o razmjeni posebnih informacija.

Naglasile su da bi trebalo poštovati nacionalno zakonodavstvo u pogledu odnosa s drugim agencijama (koje može utjecati na kasniju dopustivost dokaznog sredstva u kaznenom postupku).

Suradnja s policijama drugih zemalja provodi se putem uobičajenih kanala međunarodne policijske suradnje (Interpol, Europol, SELEC), kako je predviđeno bilateralnim i multilateralnim sporazumima te putem časnika za vezu. U skladu sa sporazumom s Ministarstvom financija, Carinska uprava i Ministarstvo unutarnjih poslova imaju zajedničke časnike za vezu u SELEC-u.

6.2. Suradnja s trećim zemljama

6.2.1. Politika u pogledu uključenosti Eurojusta

Države članice EU-a Hrvatsku su, prije nego što je pristupila EU-u, smatrale trećom zemljom. Sporazum o suradnji između Eurojusta i Republike Hrvatske od 9. studenoga 2007. koji je prestao važiti pristupanjem Hrvatske Europskoj uniji bio je temelj sudjelovanja Republike Hrvatske u radu Eurojusta. Pružio je pravnu osnovu za razmjenu informacija između Eurojusta i hrvatskih tijela te je omogućio imenovanje hrvatskog državnog odvjetnika za vezu u Eurojustu.

Stoga su hrvatska tijela iskusila koristiti suradnje s Eurojustom. Suradnja između Eurojusta i trećih zemalja smatra se vrlo važnom.

6.2.2. Dodana vrijednost uključenosti Eurojusta

Hrvatska tijela smatraju da EU treba uspostaviti češće veze s trećim zemljama Južne Amerike i Azije. Stoga je u tim zemljama važno imati barem „osobu za kontakt” kako bi se, u slučaju potrebe, suradnja mogla ostvariti brzo i učinkovito.

6.3. Praktično iskustvo s Europskom pravosudnom mrežom

6.3.1. Suradnja između hrvatskog člana i Europske pravosudne mreže

Nacionalni član bio je u stalnom, izravnom kontaktu s državnim odvjetnicima, sucima i predstavnikom za Europsku pravosudnu mrežu te s osobama za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom. U skladu s hrvatskim pravom, nacionalni član ima pravo dati naputke nadležnim pravosudnim tijelima te predati zatražene informacije. Nacionalni član, u svojstvu zamjenika državnog odvjetnika, može izdavati naloge samo državnim odvjetnicima, ne i sucima.

Hrvatska tijela sveukupno su djelatnost nacionalnog člana ocijenile pozitivno. Suradnja između nacionalnog člana i predstavnika u Hrvatskoj izvrsna je. Smatra se da je suradnja na visokoj razini te su osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom svjesne uloge nacionalnog člana i kontaktiraju ga kada je nužno.

6.3.2. *Resursi dodijeljeni Europskoj pravosudnoj mreži unutar zemlje*

Osoba za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom, nacionalni predstavnik i predstavnik za tehnička pitanja (suradnik za alate) obavljaju svoje zadaće na svojem uobičajenom radnom mjestu te nemaju nikakvih posebnih financijskih ili drugih resursa.

Osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom nalaze se u sudovima, u državnim odvjetništvima i u Ministarstvu pravosuđa.

6.3.3. *Operativni rezultat osoba za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom*

Hrvatske osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom stupaju u kontakt sa svim relevantnim tijelima unutar Republike Hrvatske kako bi odgovorili na zamolnice svojih kolega iz EU-a. Primjerice, neke osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom također imaju pravo poticati druge osobe za kontakt da ubrzaju proceduru ili da dostave relevantnu dokumentaciju dostupnu tom tijelu. Osoba za kontakt u Državnom odvjetništvu pruža podatke osoba za kontakt iz Ministarstva pravosuđa ili nadležnog županijskog suda.

Osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom uspostavile su kontakt s osobama za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom za druge države članice EU-a u slučaju izvršenja europskog uhidbenog naloga. Primjerice osoba za kontakt na Županijskom sudu u Bjelovaru kontaktirala je Državno odvjetništvo u Göteborgu putem elektronske pošte s ciljem izvršenja europskog uhidbenog naloga koji je izdao Županijski sud u Bjelovaru, tj. u svrhu izvršenja zatvorske kazne. Također, osoba za kontakt na Županijskom sudu u Puli kontaktirala je osobu za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom u Rumunjskoj u vezi s izvršenjem europskog uhidbenog naloga koji su izdala nadležna rumunjska tijela, kako bi se utvrdio identitet tražene osobe.

Nadalje, tijekom razdoblja od 1. srpnja 2013. do dana posjeta, osoba za kontakt u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske uspostavila je kontakt s osobama za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom u 18 predmeta. U tim su slučajevima zatraženi različiti oblici pomoći: ubrzavanje zamolnica za „manju” ili „veću” međunarodnu pravnu pomoć poput dobivanja odobrenja za kazneni progon u smislu članka 14. Europske konvencije o izručenju (1957.) dostavljanje informacija o zakonskim propisima, informacije o sudskoj praksi, dostavljanje dokumentacije potrebne za donošenje odluka u postupku preuzimanja kaznenog progona, tj. provedbe europskog uhidbenog naloga. U većini slučajeva ti su kontakti uspostavljeni s osobama za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom u obližnjim državama članicama (Republika Austrija, Republika Slovenija i Savezna Republika Njemačka); sve su te osobe za kontakt brzo odgovorile, a pruženi odgovori bili su vrlo detaljni.

Također, u razdoblju od 1. srpnja 2013. do dana posjeta osobe za kontakt u Ministarstvu pravosuđa uspostavile su kontakt s osobama za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom u 39 slučaja, u kojima su zatraženi različiti vidovi pomoći, poput: dostavljanja informacija o pravnim aspektima, informacija o sudskoj praksi, dostavljanja dokumentacije, ubrzavanja zamolnica za „manju” ili „veću” međunarodnu pravnu pomoć; sve su te osobe za kontakt pružile brz odgovor.

Tijekom istrage državna odvjetništva nadležna su izdati zamolnicu za uzajamnu pravnu pomoć dok sudovi izvršavaju uzajamnu pravnu pomoć.

Hrvatska nije stranka Konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći iz 2000. Stoga se uzajamna pravna pomoć temelji na Konvenciji iz 1959. Hrvatska tijela drže da je to dovelo do centralizacije prijenosa zamolnica za uzajamnu pravnu pomoć preko Ministarstva pravosuđa kao središnje kontaktne točke za korespondenciju. Osim službenim kanalom (Ministarstvo pravosuđa), primjerci zamolnice za uzajamnu pravnu pomoć šalju se preko nacionalnog člana kako bi se ubrzalo njihovo izvršenje.

Međutim, Hrvatska je također stranka Drugog dodatnog protokola Europske konvencije o uzajamnoj pomoći u kaznenim stvarima od 8. studenoga 2001. Prema mišljenju ocjenjivača, rješenja koja se ondje nude mogla bi pružiti pravnu osnovu za izravan kontakt između pravosudnih tijela. Time bi se međutim, zahtijevalo od Hrvatske da promijeni svoju izjavu kojom se Ministarstvo pravosuđa imenuje središnjim tijelom kojemu se upućuju zamolnice. Štoviše, članak 53. stavak 1. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada Ekonomske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom uklanjanju kontrola na zajedničkim granicama od 19. lipnja 1990. (Schengenska konvencija iz 1990.) također bi mogao tvoriti takvu pravnu osnovu.

6.3.4. Percepcija web-mjesta Europske pravosudne mreže i njegovih alata

U Ministarstvu pravosuđa imenovana je osoba za kontakt sa statusom suradnika za alate. Održavanje i ažuriranje podataka na web-mjestu Europske pravosudne mreže u nadležnosti je Ministarstva pravosuđa. Od početka tekuće migracije postojećih internetskih stranica Europske pravosudne mreže u kaznenim stvarima (<http://www.ejn-crimjust.europa.eu/>) na domeni e-Pravosuđe, Republika Hrvatska još nije bila u mogućnosti pristupiti administratorskom dijelu web-mjesta <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/admin> te hrvatski suradnik za alate još nije bio u mogućnosti neovisno ažurirati postojeće podatke o osobama za kontakt.

Podaci predstavljeni na web-mjestu Europske pravosudne mreže, kao i njegovi alati dosad su olakšavali i ubrzavali rad lokalnih nadležnih tijela u slučajevima međunarodne pravne pomoći, tj. pri pružanju relevantnih podataka o nadležnim tijelima drugih država članica i o njihovim pozitivnim zakonskim propisima. Korisnici drže da im aplikacije „Čarobnjak za europski uhidbeni nalog” i „Knjižnica” osobito koriste u svakodnevnom radu.

Međutim, lokalna nadležna tijela tvrde da se podaci na web-mjestu ne ažuriraju pravovremeno (primjerice, neke osobe navedene kao osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom za Republiku Hrvatsku više nisu osobe za kontakt, a novoimenovane osobe za kontakt nisu navedene) te da bi web-mjesto trebalo prevesti na hrvatski čime bi se znatno olakšala uporaba.

6.4. Zaključci

- Hrvatska tijela potvrdile su koristi svoje suradnje s Eurojustom prije pristupanja Hrvatske EU-u te potiču Eurojust da nastavi sklapati sporazume o suradnji i proširivati svoju mrežu kontaktnih točaka u trećim zemljama.
- Osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom imenovane su na sudovima, u državnim odvjetništvima i u Ministarstvu pravosuđa, što omogućuje najvažnijim dionicima uključenima u zamolnice za uzajamnu pravnu pomoć da kontaktiraju svoje kolege u drugim državama članicama.
- Smatra se da nacionalni član pruža znatnu potporu domaćim tijelima kada je riječ o uzajamnoj pravnoj pomoći. Osobe iz prakse s kojima s kojima je održan susret smatraju da posjeduje visoku razinu znanja, a osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom svjesne su uloge nacionalnog člana i kontaktiraju ga kada za to postoji potreba.
- Hrvatska je razvila centralizirani sustav prijenosa zamolnica za uzajamnu pravnu pomoć koji se temelji na međunarodnim obvezama koje proizlaze iz Konvencije iz 1959. Hrvatska još nije ratificirala Konvenciju o uzajamnoj pravnoj pomoći iz 2000. te s time u vezi očekuje odluku relevantnih tijela EU-a.

- Prema mišljenju ocjenjivača taj bi proces trebalo ubrzati kako bi se Hrvatskoj omogućilo da uspostavi izravan kontakt s relevantnim pravosudnim tijelima u drugim državama EU-a. Međutim, trebalo bi naglasiti i da je Hrvatska, kao stranka Drugog protokola Konvencije iz 1959. kojime se već omogućuju izravni kontakti, proglasila svoje Ministarstvo pravosuđa središnjim tijelom kojemu se šalju sve zamolnice. Mogao bi se koristiti i članak 53. stavak 1. Schengenske konvencije iz 1990.
- Jedna od zadaća suradnika za alate za Europsku pravosudnu mrežu jest redovito ažuriranje informacija koje se tiču Hrvatske u alatima Europske pravosudne mreže. U vezi s time nisu uočeni posebni problemi.
- Pravosudni atlas najčešće je korišten alat Europske pravosudne mreže. Hrvatska tijela navela su da se čini da informacije koje se u njemu nalaze nisu ažurirane. Međutim, to je odgovornost hrvatskog suradnika za alate.
- Osobe iz prakse prijavile su poteškoće u vezi s dužinom i kvalitetom prijevoda zamolnica koje dolaze iz drugih država članica. Spomenuto je da neke države članice zamolnice šalju samo na izvornom jeziku ili dostavljaju loše prijevode zamolnica.

7. POSEBNE ISTRAŽNE TEHNIKE – PRAKTIČNA ISKUSTVA

7.1. Nadzirane isporuke(članak 9.d točka (a))

U skladu s hrvatskim Zakonom o kaznenom postupku, nadzirani prijevoz i isporuka odobravaju se nalogom nadležnog suda. U operativnom smislu transport i isporuku provodi policija koju nadzire i o tome izvještava nadležni državni odvjetnik.

Međutim, gore opisani postupak ograničen je na domaće kazeno postupovno pravo. Nadzirane isporuke ne smatraju se oblikom međunarodne pravne pomoći koju pružaju lokalna pravosudna tijela. Hrvatskim pravnim propisima (Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima) nije reguliran taj oblik pravne pomoći te je Republika Hrvatska imala rezerve u vezi s člankom 18. Drugog dodatnog protokola Europske konvencije o uzajamnoj pomoći u kaznenim stvarima koji se odnosi na nadzirane isporuke.

7.2. Sudjelovanje nacionalnih članova u zajedničkim istražnim timovima (članak 9.f)

U vrijeme posjeta Hrvatska je prethodno bila sudjelovala u jednom zajedničkom istražnom timu. Spomenuti zajednički istražni tim uspostavljen je s Austrijom i Finskom te je djelovao od 2010. do 2012. Pojavili su se jezični problemi u vezi s održavanjem operativnih sastanaka. Jedan od glavnih izazova s kojima se suočio taj zajednički istražni tim bila je potreba za prevođenjem velike količine postupovnih dokumenata. Teškoće je osobito predstavljalo prevođenje dokumenata, primjerice s finskog na hrvatski, kao i njihova daljnja uporaba.

U to vrijeme Hrvatska nije bila država članica EU-a. Stoga Hrvatska nije mogla koristiti sredstva koja odobrava EU.

Osnivanje zajedničkog istražnog tima (ZIT) uređeno je Zakonom o državnom odvjetništvu. U skladu s tim Zakonom zajednički istražni timovi uspostavljaju se odlukom Državnog odvjetništva Republike Hrvatske na temelju sporazuma sklopljenog s nadležnim tijelima jedne ili više država članica. Nacionalni član iz Hrvatske mora biti uključen u komunikaciju i u uspostavljanje zajedničkog istražnog tima. Njegova uloga od velike je važnosti.

Hrvatska nije izvijestila o iskustvima po pitanju sudjelovanja stručnjaka iz Europolu u zajedničkim istražnim timovima.

Sudjelovanje predstavnika Eurojusta smatra se vrijednim jer se tako može olakšati brža i učinkovitija razmjena podataka.

7.3. Ostale posebne istražne tehnike (PIT)

Hrvatska je bila uključena u suradnju po pitanju posebnih istražnih tehnika. Riječ je bilo o tehnici „nadzora i tehničkog snimanja telefonskih razgovora i drugih komunikacija na daljinu” te su u tu svrhu razmijenjeni potrebni sudski nalozi i donesene odluke o mjerama. Ovo je vrlo čest oblik suradnje, posebno u predmetima iz nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK). Hrvatska tijela izvijestila su da su u tom pogledu imala dobra iskustva.

Međutim, spomenuto je da standardni način pohrane tih podataka ne koriste sve države članice. Tako u jednom predmetu nije bilo moguće zaprimiti originalne dokumente o tim mjerama (čak ni nakon što je proteklo više od godinu dana), što je najprije rezultiralo poništenjem odluke o određivanju pritvora pojedincu kojeg se teretilo za teška kaznena djela, a zatim i njegovim bijegom zbog čega nije bilo moguće provesti kazneni postupak.

U predmetima u kojima su takve mjere (i njihovi rezultati) zatražene od Republike Hrvatske ti su zahtjevi ispunjeni u roku do dva tjedna.

Kada je riječ o hrvatskom pravu u nacionalnom zakonodavstvu nema pravne osnove za taj oblik pravne pomoći jer se Zakonom o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima ne uređuje pravna pomoć provođenjem posebnih postupaka za prikupljanje dokaza. Posebni postupci za prikupljanje dokaza uređeni su Zakonom o kaznenom postupku te je stranim pravosudnim tijelima pomoć pružena konkretnom primjenom tih postupaka u gore opisanim predmetima USKOK-a pa se na taj način donekle premostilo rupu u zakonu. Međutim, korištenje rezultata postupaka za prikupljanje dokaza provedenih na taj način u drugoj državi – kao dokaza pribavljenih na zakonit način – sporno je jer oni nisu pribavljeni u okviru postupka za pružanje međunarodne pravne pomoći, već su pak zbog postojanja rupe u zakonu domaća tijela te mjere provela u okviru domaćeg kaznenog postupka, čiji cilj nije pružiti pravnu pomoć drugoj državi, već otkriti i locirati počinitelje kaznenog djela i pružiti dokaze u „domaćem” postupku.

7.4. Zaključci

- Prema hrvatskom pravu nadzirane isporuke ne smatraju se instrumentom pravosudne suradnje. Međutim, trebalo bi razmotriti mogu li se do pristupanja Konvenciji o uzajamnoj pravnoj pomoći iz 2000. koristiti druge pravne osnove, primjerice Konvencija iz Palerma.
- Hrvatska tijela izvijestila su da su sudjelovala u jednom zajedničkom istražnom timu dok Hrvatska još nije bila država članica. Bivši državni odvjetnik za vezu za Hrvatsku u Eurojustu bio je uključen u taj zajednički istražni tim.
- Iako bi financijska sredstva od Eurojusta bila poželjna, Hrvatska u to vrijeme prema mjerodavnim pravilima nije ispunjavala uvjete za njihovo primanje jer nije bila država članica.

- Prema mišljenju ocjenjivača bilo bi korisno osigurati redovito osposobljavanje za osobe iz prakse u zajedničkim istražnim timovima te ojačati svijest o potpori koju Eurojust pruža u tu svrhu. Komisija bi putem Eurojusta trebala osigurati financijska sredstva EU-a za zajedničke istražne timove.
- Hrvatska sudjeluje u suradnji po pitanju posebnih istražnih tehnika. Pravna osnova za takvu suradnju utvrđena je Zakonom o kaznenom postupku.
- USKOK je uključen u izvršavanje zahtjeva za posebne istražne tehnike. Prema mišljenju ocjenjivača način na koji je USKOK organiziran i kako funkcionira trebalo bi smatrati najboljom praksom.

DECLASSIFIED

8. OSPOSOBLJAVANJE I PODIZANJE SVIJESTI

8.1. Promicanje uporabe Eurojusta i Europske pravosudne mreže

8.1.1. Osposobljavanje

Hrvatska tijela izvijestila su da svi službenici (i državnoodvjetnički savjetnici) imaju Priručnik za rad državnih odvjetnika u kojem su objašnjeni instrumenti međunarodne suradnje, među kojima Europska pravosudna mreža i Eurojust. U Priručniku se pored toga nalaze svi kontaktni podaci i obrasci koji se odnose na odgovarajuću primjenu. Međutim, ocjenjivački tim uvidio je da je Priručnik obvezujući samo za državne odvjetnike, no ne i za suce.

Sastanci za sve državne odvjetnike u Republici Hrvatskoj održavaju se barem dvaput godišnje kako bi se dao redovit prikaz rada Eurojusta. Cilj je predstaviti rad Eurojusta i Europske pravosudne mreže, no to je ujedno i praktičan način da se sudionicima pokaže kako se koristiti Eurojustom i Europskom pravosudnom mrežom.

Tako je primjerice u 2013. organizirana jedna radionica o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima s 48 sudionika, pet radionica o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima u EU-u s 88 sudionika te dvije radionice o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s 20 sudionika.

Početkom 2014. Pravosudna akademija organizirala je radionicu za 70 sudskih i državnoodvjetničkih savjetnika na kojoj je predstavljen rad Eurojusta. Hrvatski predstavnici smatraju da će svi pravosudni savjetnici, kao i suci i dužnosnici pri Ministarstvu pravosuđa koji rade na pitanjima međunarodne suradnje biti upoznati s radom Eurojusta.

Nacionalni član i nacionalni predstavnik za Europsku pravosudnu mrežu izravno su uključeni u takva osposobljavanja i sudjeluju kao predavači.

Hrvatska tijela takve prezentacije namjeravaju održavati najmanje dvaput godišnje na razini državnih odvjetništava.

Sastanak (seminar) za promidžbu u planu je za 2015.

8.1.2. Druge mjere

Državna odvjetništva upoznata su s radom Eurojusta i Europske pravosudne mreže, dok je za suce potrebno dodatno osposobljavanje. Hrvatska tijela svjesna su da je potrebno organizirati seminare/radionice na kojima će se suce informirati o Europskoj pravosudnoj mreži i Eurojustu, kao i da je potrebno sastaviti priručnik kojim bi se olakšalo da se prednosti koje pružaju Europska pravosudna mreža i Eurojust iskoriste na najbolji način.

U slučaju nekog određenog predmeta ili pitanja uvijek postoji mogućnost izravnog kontaktiranja nacionalnog člana ili nacionalnog predstavnika za Europsku pravosudnu mrežu preko službenika u Državnom odvjetništvu ili pri Ministarstvu pravosuđa. Budući da je Republika Hrvatska „mala” zemlja, taj se cilj može postići izravnim kontaktima.

Osobe iz prakse s kojima se ocjenjivački tim susreo istaknule su da postoji potreba da se više jezičnog osposobljavanja organizira za sve osobe iz prakse, a ne samo za one koje rade u glavnom gradu.

8.2. Posebna osposobljavanja za nacionalne članove i osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom

Za nacionalnog člana i osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom nije organizirano nikakvo „posebno osposobljavanje”.

Prije ulaska Hrvatske u EU državni odvjetnik za vezu kojeg je Hrvatska delegirala u Eurojust tu je funkciju obavljao već četiri godine, sudjelovao je na sastancima za promidžbu i strateškim sastancima te na brojnim konferencijama na temu rada Eurojusta (također i kao predavač). Za to

vrijeme pohađao je i uobičajeno „osposobljavanje” u Eurojustu.

Osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom pozivane su na konferencije i sastanke, a u svrhu osposobljavanja održano je i više radionica.

8.3. Zaključci

- Pravosudna akademija organizira tečajeve za osposobljavanje osoba iz prakse u pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima. Državna odvjetništva također su uključena u organiziranje osposobljavanja.
- Kako bi se podigla svijest o određenim aspektima pravosudne suradnje u kaznenim stvarima izdan je Priručnik za rad državnih odvjetnika. Taj je priručnik, međutim, obvezujući samo za državne odvjetnike. Stoga bi prema mišljenju ocjenjivača sadržaj tog priručnika bilo korisno predstaviti i sucima.
- Ocjenjivački tim imao je dojam da je nacionalni član napravio mnogo toga za promicanje uporabe Eurojusta. Nekoliko je puta spomenuto da nacionalni član osobno sudjeluje u nacionalnim osposobljavanjima.
- No utvrđeno je da znanje o Eurojustu i Europskoj pravosudnoj mreži nije toliko rasprostranjeno među sucima. Oni za primanje relevantnih informacija o uzajamnoj pravnoj pomoći radije kontaktiraju ili državne odvjetnike ili Ministarstvo pravosuđa.
- Isto vrijedi i za znanje stranih jezika, i za državne odvjetnike i za suce. Jezični tečajevi (engleski) rijetko su organizirani i uključuju putovanje do glavnog grada.
- Stoga ocjenjivači smatraju da su za podizanje svijesti među osobama iz prakse potrebni dodatni tečajevi za osposobljavanje o uzajamnoj pravnoj pomoći, Eurojustu i Europskoj pravosudnoj mreži.

9. ZAPAZANJA

9.1. Ukupna ocjena

Ocjena Eurojusta i Europske pravosudne mreže u Hrvatskoj sve u svemu bila je pozitivna.

Ocjenjivanje je bilo dobro organizirano i provedeno. Tim je bio u prilici upoznati najvažnije dionike koji su uključeni u pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima. Organizirani su sastanci s predstavnicima Ministarstva pravosuđa (Uprava za izručenja i uzajamnu pravnu pomoć u kaznenim stvarima), Pravosudne akademije, Carinske uprave, Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, Državnog odvjetništva, Ministarstva unutarnjih poslova (Uprava kriminalističke policije), Županijskog suda u Varaždinu, Županijskog državnog odvjetništva u Varaždinu.

Ocjenjivački tim osobito je cijenio dobrodošlicu zamjenika ministra pravosuđa na početku posjeta. Ocjenjivači su imali priliku razgovarati s velikim brojem visokih dužnosnika hrvatskih središnjih vlasti, kao i s osobama iz prakse, što uključuje državne odvjetnike, suce i policijske službenike. Prisutnost nacionalnog člana posjeta je dala nepobitnu dodanu vrijednost.

Čini se da su ključni aspekti relevantnog zakonodavnog okvira već uspostavljeni, no neke propise treba poboljšati.

ENSC je uspostavljen, ali treba početi funkcionirati. Hrvatska tek treba definirati ulogu ENCS-a u pogledu njegove spremnosti za ostvarivanje suradnje s Eurojustom i Europskom pravosudnom mrežom.

Pomoć koju pruža Eurojust hrvatska tijela općenito doživljavaju kao pozitivnu te je smatraju potrebnom u kontekstu pravosudne suradnje u kaznenim stvarima. Važnu ulogu koju Eurojust igra u koordinaciji prekograničnih kriminalističkih istraga i kaznenog progona osobito su naglasili Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK), koji je nadležan za cjelokupno državno područje Republike Hrvatske, te jedan lokalni županijski sud i jedno županijsko državno odvjetništvo u kojima je ocjenjivački tim održao sastanke.

Ovlasti nacionalnog člana u Eurojustu trebalo bi ojačati u nacionalnom zakonodavstvu. Prema hrvatskim tijelima nacionalni član u vrijeme posjeta nije imao pristup CMS-u, no prema informacijama koje je dostavio Eurojust čini se da je taj problem sada riješen.

Europska pravosudna mreža dobro funkcionira i nisu istraženi nikakvi veći problemi po pitanju dodjeljivanja slučajeva Eurojustu ili Europskoj pravosudnoj mreži. Međutim, nadležna tijela (policijski službenici i suci) trebala bi pohađati osposobljavanje o nadležnostima Eurojusta i Europske pravosudne mreže tako da nadležna tijela znaju koga kontaktirati u slučaju potrebe. Trenutno su samo predstavnici Ministarstva pravosuđa i Državnog odvjetništva dobro informirani o ulozima i nadležnostima Eurojusta i Europske pravosudne mreže.

9.2. Dodatni prijedlozi iz Hrvatske

Prema hrvatskim tijelima Eurojust zaista igra središnju ulogu u pravosudnoj suradnji unutar EU-a. Prilika da se povežu sve osobe ključne za pravosudnu suradnju iznimno je vrijedna. Razmjena informacija i zamolnica među nadležnim osobama putem Eurojusta brža je nego ikad.

Europska pravosudna mreža pružanje uzajamne pravne pomoći ubrzava tako što omogućuje pravovremeno dostavljanje relevantnih podataka (podataka o nadležnim tijelima, zakonskim propisima i sudskoj praksi). Susreti koje organizira Europska pravosudna mreža smatraju se važnima jer omogućavaju uspostavljanje izravnih kontakata i razmjenu iskustava, kao i rješavanje praktičnih problema (primjerice za vrijeme radionica organiziranih na plenarnim sjednicama). Prema mišljenju hrvatskih tijela organizacija regionalnih susreta značajno bi doprinijela olakšavanju rada na predmetima međunarodne pravne pomoći jer velik broj predmeta uključuje suradnju s određenim brojem obližnjih zemalja.

Prema hrvatskim tijelima ulogu Eurojusta trebalo bi dodatno odvojiti od uloge Europske pravosudne mreže, tako da Eurojust bude odgovoran samo za operativni rad u složenim predmetima, a da se Europska pravosudna mreža bavi predmetima „općenitih kaznenih djela” koji uključuju suradnju dviju država članica EU-a.

Prema mišljenju koje su dala hrvatska tijela broj „tematskih” predmeta (i predmeta „opće tematike”) trebalo bi značajno smanjiti te ih predati Europskoj pravosudnoj mreži. U obzir bi se trebalo uzeti da male zemlje EU-a nemaju mnogo predstavnika pa stoga nacionalni članovi sami moraju odgovarati na brojna pitanja, koja često uključuju prilično opskurne upitnike, a što iziskuje mnogo vremena. Nacionalni članovi previše vremena troše na suvišne „administrativne zadatke”. Njihova bi zadaća trebala biti operativni rad, a samo 10 % vremena trebalo bi biti posvećeno administrativnim pitanjima.

Hrvatska tijela napomenula su da Eurojust treba razmotriti mogućnost korištenja ozbiljnijih instrumenata, pored „neobvezujućih mišljenja”, ako želi povećati vrijednost koju nudi.

9.3. Zapažanja o ocjenjivačkom postupku s obzirom na temu koja se ocjenjuje

Hrvatska je Odluku Vijeća 2009/426/PUP prenijela u nacionalno pravo (Zakonom o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima), a uočene su manje pogreške (poput djelomične provedbe nekih odredaba, primjerice onih o uvjetima za imenovanje zamjenika nacionalnog člana, ovlastima nacionalnog člana, pravilima o prijenosu informacija utvrđenih u članku 13. Odluke o Eurojustu itd.).

No dojam o suradnji s Eurojustom i Europskom pravosudnom mrežom uglavnom je pozitivan.

Tijekom sastanaka često se spominjao hrvatski centar u Eurojustu i da se cijeni potpora pružena u operativnom radu. Osobe iz prakse s kojima se tim sastao cijenile su uključenost nacionalnog člana i njegovo opsežno znanje te su istaknule njegovu spremnost za davanje savjeta i pružanje pomoći u ubrzavanju zamolnica za uzajamnu pravnu pomoć. Također je uvažen rad državnog odvjetnika za vezu za Hrvatsku pri Eurojustu. On je tijekom razdoblja od 1. siječnja 2010. do 30. lipnja 2013. otvorio 33 predmeta u Eurojustu te je zaprimio zamolnice nacionalnih centara pri Eurojustu u 301 predmetu (što uključuje predmete između 30. rujna i 31. prosinca 2013.). Praksa upućivanja državnih odvjetnika za vezu u Eurojust prije pristupanja EU-u trebala bi se smatrati dobrim primjerom koji bi trebale slijediti države koje su zatražile članstvo u EU-u.

Međutim, također je uočeno da s obzirom na to da je Hrvatska Europskoj uniji pristupila tek 1. srpnja 2013. i da je nacionalni član imenovan tek 30. rujna 2013. broj predmeta otvorenih u Eurojustu još je vrlo nizak (devet predmeta u 2013. od imenovanja nacionalnog člana za Hrvatsku). To se također može objasniti činjenicom da Hrvatska još nije stranka Konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći iz 2000. i njezinog Protokola te da se sva komunikacija koja se odnosi na međunarodnu pravnu pomoć odvija preko Ministarstva pravosuđa. Pristupanjem Konvenciji omogućit će se izravni kontakti između hrvatskih sudaca i sudaca EU-a te će se tako smanjiti središnja uloga Ministarstva pravosuđa, osobito u području europskog uhidbenog naloga, ali i u drugim područjima. Više neće biti potrebno zamolnice za uzajamnu pravnu pomoć slati i primati preko Ministarstva pravosuđa.

Unatoč središnjoj ulozi Ministarstva pravosuđa u uzajamnoj pravnoj pomoći teško je točno procijeniti funkcioniranje hrvatskog sustava u tom pogledu zbog pomanjkanja statističkih podataka i pouzdanih informacija o broju zaprimljenih/izdanih zamolnica.

Obučavanje o Eurojustu, Europskoj pravosudnoj mreži i o načinu korištenja web-mjesta Europske pravosudne mreže trebalo bi proširiti na sve osobe iz prakse koje su uključene u uzajamnu pravnu pomoć. Jezične tečajeve, koji su trenutno na raspolaganju osobama iz prakse u glavnom gradu, trebalo bi ponuditi i u drugim gradovima u Hrvatskoj.

Suradnja između policije i Državnog odvjetništva na visokoj je profesionalnoj razini i funkcionira na vrlo zadovoljavajući način. Međutim, djelovanje Državnog odvjetništva po pitanju izdavanja priručnika u području pravosudne suradnje i o ulozi i nadležnosti Europske pravosudne mreže i Eurojusta, što je primjer dobre prakse, također bi trebalo predvidjeti za policijske službenike i suce.

DECLASSIFIED

10. PREPORUKE

Po pitanju praktične provedbe i primjene odluka o Eurojustu i Europskoj pravosudnoj mreži u kaznenim stvarima stručni tim uključen u ocjenjivanje Hrvatske bio je u mogućnosti na zadovoljavajući način procijeniti sustav u Hrvatskoj. Sve u svemu, radna načela i pravni okvir sustava vrlo su snažni i funkcionalni, a različiti akteri znaju koje su im uloge i odgovornosti.

Hrvatska bi 18 mjeseci nakon ocjenjivanja trebala provesti daljnje preispitivanje preporuka danih u ovom izvješću te o napretku izvijestiti Radnu skupinu za opće poslove uključujući evaluaciju (GENVAL). Rezultate ovog ocjenjivanja u jednom trenutku trebala bi razmotriti i Radna skupina za suradnju u kaznenim stvarima (COPEN).

Ocjenjivački tim smatrao je da bi bilo prikladno dati nekoliko prijedloga hrvatskim tijelima. Osim toga, na temelju različitih primjera dobre prakse daju se i odgovarajuće preporuke EU-u, njegovim institucijama i agencijama, a posebno Eurojustu.

10.1. Preporuke Hrvatskoj

Kako bi se u hrvatsko pravo u potpunosti prenijela Odluka Vijeća od 28. veljače 2002. kojom se osniva Eurojust s ciljem jačanja borbe protiv teških kaznenih djela, kako je zadnje izmijenjena Odlukom Vijeća 2009/426/PUP od 16. prosinca 2008. o jačanju Eurojusta, te kako bi osigurala njezinu praktičnu primjenu Hrvatska bi trebala:

1) stvoriti pravni temelj za imenovanje zamjenika nacionalnog člana i izmijeniti nacionalno zakonodavstvo kako bi se omogućilo da i sudac može biti imenovan zamjenikom nacionalnog člana; (usp. 3.3.2 i 3.5.3)

- 2) izmijeniti nacionalno zakonodavstvo kako bi ga se uskladilo s člankom 2. Odluke o Eurojustu, među ostalim tako da se predvidi da se zamjenik i pomoćnik nacionalnog člana mogu imenovati na dulje vremensko razdoblje, po mogućnosti jednako dugo kao i nacionalni član; (usp. 3.3.2 i 3.5.3)
- 3) u nacionalno pravo u potpunosti prenijeti članak 9.b Odluke o Eurojustu; (usp. 3.3.3.1, 3.5.3 i 5.7)
- 4) razmisliti o provedbi članaka 9.c i 9.d Odluke o Eurojustu u slučaju imenovanja (istražnog) suca zamjenikom nacionalnog člana; (usp. 3.3.3.1, 3.5.3, 5.3.3 i 5.7)
- 5) imenovati nacionalnog predstavnika za Eurojust i sastav ENCS-a nadopuniti imenovanjem barem još jedne osobe za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom; (usp. 3.2.1 i 3.5.4)
- 6) definirati ulogu ENCS-a i pokrenuti rad ENCS-a (usp. 3.2.3 i 3.5.4)
- 7) uspostaviti sigurnu vezu s CMS-om Eurojusta, a potom hrvatske članove ENCS-a povezati s CMS-om; (usp. 3.2.3 i 3.5.4)
- 8) u nacionalno pravo prenijeti obvezu prenošenja informacija Eurojustu u skladu s člankom 13. stavcima 5. i 7. Odluke o Eurojustu te osigurati da se to osim na državne odvjetnike također primjenjuje i na sudove; (usp. 4.1.2 i 4.3)

9) među nacionalnim tijelima poticati pravilnu primjenu članka 13. Odluke o Eurojustu izdavanjem praktičnih smjernica i za državne odvjetnike i za suce te pružanjem osposobljavanja (usp. 4.1.2 i 4.3)

10) na nacionalnoj razini organizirati prikupljanje statističkih podataka o uzajamnoj pravnoj pomoći, osobito podataka u vezi s člankom 13. Odluke o Eurojustu; (usp. 5.1, 5.7 i 9.3)

11) osigurati odgovarajuća osposobljavanja za osobe iz prakse po pitanju zajedničkih istražnih timova i jačanja svijesti o potpori koju Eurojust pruža u tu svrhu; (usp. 7.2 i 7.4)

12) osigurati proračunska sredstva za ponudu jezičnog osposobljavanja za osobe iz prakse, osobito za one osobe iz prakse koje su uključene u uzajamnu pravnu pomoć; (usp. 8.1.2 i 8.3)

13) organizirati tečajeve za osposobljavanje osoba iz prakse nakon što na snagu stupe Konvencija o uzajamnoj pravnoj pomoći iz 2000. i njezin Protokol te o pravilima u vezi s dodjeljivanjem predmeta Eurojustu ili Europskoj pravosudnoj mreži za osobe iz prakse koje rade na zamolnicama za uzajamnu pravnu pomoć (što uključuje suce i policijske službenike); (usp. 5.7, 8.1.1, 8.3 i 9.3)

10.2. Preporuke Europskoj uniji, njezinim institucijama i agencijama te drugim državama članicama

1. Države članice trebale bi imenovati nacionalne članove i njihove zamjenike i pomoćnike koji posjeduju odgovarajuće stručno iskustvo i radno iskustvo / stručnost u području pravosudne suradnje u kaznenim stvarima i koji su nadležni za cjelokupno državno područje svoje zemlje; (usp. 3.3.1, 5.1 i 9.3)

2. Države članice trebale bi izdati smjernice za pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima koje bi trebale uključivati informacije o tome kada predmet treba uputiti Eurojustu ili osobi za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom, a onda te smjernice dati svim osobama iz prakse uključenima u međunarodnu suradnju u kaznenim stvarima; (usp. 5.3.2 i 5.7)

3. Države članice trebale bi analizirati probleme povezane s brzinom i kvalitetom prijevoda dokumenata i zamolnica razmijenjenih u području pravosudne suradnje u kaznenim stvarima i dati prijedloge o tome kako ih riješiti; (usp. 6.4 i 7.2)

4. Države članice trebale bi uspostavljanje i rad Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK), koji se bavi posebnim vrstama kaznenih djela kao što su korupcija i gospodarski kriminalitet, uzeti u obzir kao primjer najbolje prakse; (usp. 7.4)

5. Europske institucije trebale bi ubrzati postupak za donošenje Odluke Vijeća za određivanje datuma za pristupanje Hrvatske Konvenciji o uzajamnoj pravnoj pomoći iz 2000. i njezinom Protokolu; (usp. 6.3.3 i 6.4)

6. Komisija bi preko Eurojusta trebala osigurati financijska sredstva EU-a za zajedničke istražne timove; (usp. 7.4)

10.3. Preporuke Eurojustu / Europskoj pravosudnoj mreži

1. Tehničke uvjete za omogućavanje pristupa CMS-u nacionalnim članovima novih država članica EU-a trebalo bi osigurati od datuma pristupanja EU-u; (usp. 3.3.4 i 3.5.5)

2. Eurojust bi trebao uspostaviti sigurnu vezu s CMS-om Eurojusta, a potom hrvatske članove ENCS-a povezati s CMS-om; (usp. 3.5.4)
3. Eurojust bi trebao osigurati da tehnički uvjeti za CMS-u funkciju automatskog učitavanja obrazaca na temelju članka 13. za nacionalne članove iz novih država članica budu ispunjeni od datuma pristupanja EU-u; (usp. 3.3.4 i 4.3)
4. Eurojust bi trebao poboljšati obrazac na temelju članka 13. kako bi ga učinio pristupačnijim korisnicima i jednostavnijim, s obzirom na to da je previše složen za prosječnu osobu iz prakse u državama članicama; (usp. 4.1.5 i 4.3)
5. Eurojust bi trebao pripremiti smjernice za otvaranje „tema” u Eurojustu; (usp. 5.4.1)
6. Eurojust i Europska pravosudna mreža trebali bi pripremiti kriterije kojima bi se odredilo koje zamolnice treba uputiti Eurojustu, a koje osobama za kontakt s Europskom pravosudnom mrežom; (usp. 5.7)
7. Eurojust bi trebao pripremiti smjernice za koordinacijske sastanke koje bi uključivale uvjete za sazivanje koordinacijskog sastanka, planiranje takvog sastanka, njegovo održavanje i nastavni postupak; (usp. 5.7)
8. Eurojust bi trebao ispitati mogućnosti za pružanje pomoći u rješavanju problema povezanih s brzinom i kvalitetom prijevoda zamolnica za uzajamnu pravnu pomoć; (usp. 6.4)
9. Eurojust bi trebao dodatno ojačati svoje odnose s trećim državama širenjem svoje mreže osoba za kontakt i davanjem prijedloga o sklapanju novih sporazuma o suradnji; (usp. 6.2.1 i 6.2.2)
10. Europska pravosudna mreža trebala bi redovito ažurirati pravosudne alate koji su dostupni na njezinom web-mjestu, a osobito Pravosudni atlas; (usp. 6.3.4 i 6.4)
11. Eurojust bi trebao uvesti da treće države koje sudjeluju u zajedničkim istražnim timovima zajedno s drugim državama članicama mogu primiti sredstva, pod uvjetom da su nacionalni članovi Eurojusta pozvani na sudjelovanje u tim zajedničkim istražnim timovima; (usp. 7.2 i 7.4)

ANNEX A: PROGRAMME FOR THE ON-SITE VISIT AND PERSONS INTERVIEWED/MET

Monday, 3 March

Arrival of delegation

19.00 - Dinner

Tuesday, 4 March

10.00 – 10.45 - Introductory meeting with representatives of all relevant institutions at the Ministry of Justice

10.45 – 11.00 - Coffee break

11.00 – 12.30 - General discussion on the questionnaire

12.30 – 14.00 - Lunch break

14.00- 14.30 - Meeting with representatives of Judicial Academy at the Ministry of Justice

14.30 – 15.30 - Meeting with the representatives of Ministry of Finance and Customs at the Ministry of Justice

Wednesday, 5 March

10.00 – 11.00 - Meeting at the Office for the suppression of corruption and organised crime

11.00 – 11.15 - Coffee break

11.15 – 12.30 - Continuation of meeting

12.30 – 14.00 - Lunch break

14.00 – 16.00 - Meeting with prosecutors of the Prosecutor General's Office regarding the questionnaire (part of questionnaire that was fulfilled by our national member at EUROJUST and national correspondent for EJN)

Thursday, 6 March

09.30 -11.00 - Meeting at the Ministry of the Interior (Service for international cooperation)

11.00 – 12.00 - Departure to Varaždin

12.00 – 13.15 - Lunch break

13.15 – 14.30 - Meeting at the County Court in Varaždin

14.45 – 16.00 - Meeting at the County State Attorney's Office in Varaždin

16.00 – Departure to Zagreb

Friday, 7 March

10.00 – 11.00 - Final meeting with representatives of all relevant institutions at the Ministry of Justice of Republic of Croatia

Departure of delegation to Zagreb Airport

ANNEX B: PERSONS INTERVIEWED/MET

Meetings 4 March 2014

Venue: Ministry of Justice

Person interviewed/met	Organisation represented
Ms Sandra Artuković Kunšt,	Deputy Minister of Justice
Ms Maja Kovač	Service for Mutual Legal Assistance and Judicial Cooperation in Criminal Matters
Mr Slobodan Čalić	Department for Mutual Legal Assistance in Criminal Matters
Ms Lovorka Cvetičanin	Department for Mutual Legal Assistance in Criminal Matters
Ms Tamara Mišerda	Service for Mutual Legal Assistance and International Cooperation in Criminal Matters
Ms Anamarija Barać	Department for Judicial Cooperation in Criminal Matters
Ms Vesna Kadić Komadina	Customs Service
Ms Ivana Javor	Customs Service
Ms Andrea Posavec Franić	Judicial Academy
Ms Nela Popović	Judicial Academy

Meetings 5 March 2014

Venue: Office for Suppression of Corruption and Organised Crime and the General State Attorney's Office of the Republic of Croatia

Person interviewed/met	Organisation represented
Ms Sani Ljubičić	Deputy Director of the Office for Suppression of Corruption and Organised Crime, Department for International Cooperation and Joint Investigations Helsinki District Prosecutors' Office
Ms Nataša Đurović	Deputy Director of the Office for Suppression of Corruption and Organised Crime, Department for Suppression of Corruption and Public Relations
Ms Danka Hržina	Senior State Attorney's advisor, also a national correspondent for the EJN
Mr Mladen Bajić	General State Attorney of the Republic of Croatia
Mr Dragan Novosel	First Deputy General State Attorney
Mr Josip Čule	Deputy General State Attorney and National Member at Eurojust
Ms Davorka Čolak	National contact for EJN for genocide, crime against humanity and war crimes

Meetings 6 March 2014

Venue: Ministry of the Interior (Service for international cooperation)

Person interviewed/met	Organisation represented
Mr Dalibor Jurić	Sector for Support of the Crime Police
Mr Gordan Franjić	Department of Europol
Ms Dijana Sadarć	Department of SIRENE
Mr Mladen Pemper	Service for Terrorism
Ms Daria Drakulić	police official and representative of the Republic of Croatia in GENVAL
Mr Dean Savić	Service for Organised Crime
Mr Zoran Filipović	Service for Suppression of Corruption and Organised Crime
Mr Dražen Rastović	Service for Drug Crime
Mr Krešimir Sikavica	Service for Financial Crime and Corruption
Mr Zoran Hitrec	Service for Special Crime Business

Venue: County Court in Varaždin

Person interviewed/met	Organisation represented
Ms Snježana Hrupek-Šabijan	President of the County Court in Varaždin
Ms Biserka Plesničar	judge at the County Court

Venue: County State Attorney's Office in Varaždin

Person interviewed/met	Organisation represented
Ms Biserkom Šmer Bajt	County State Attorney of Varaždin

Person interviewed/met	Organisation represented
Ms Darinka Brđanović	Deputy County State Attorney of Varaždin

Meetings 7 March 2014

Venue: Ministry of Justice

Person interviewed/met	Organisation represented
Mr Ivan Crnčec	Assistant Minister in the Directorate for European Union and International Cooperation
Ms Maja Kovač	Service for Mutual Legal Assistance and Judicial Cooperation in Criminal Matters
Mr Slobodan Čalić	Department for Mutual Legal Assistance in Criminal Matters
Ms Lovorka Cvetičanin	Department for Mutual Legal Assistance in Criminal Matters
Ms Tamara Mišerda	Service for Mutual Legal Assistance and International Cooperation in Criminal Matters
Ms Anamarija Barać	Department for Judicial Cooperation in Criminal Matters

ANNEX C: LIST OF ABBREVIATIONS/GLOSSARY OF TERMS

LIST OF ACRONYMS, ABBREVIATIONS AND TERMS	CROATIAN OR ACRONYM IN ORIGINAL LANGUAGE	ENGLISH
CMS	-/-	Eurojust Case Management System
EAW	-/-	European Arrest Warrant
EJN	-/-	European Judicial Network
JIT	-/-	Joint Investigation Team
MLA	-/-	Mutual Legal Assistance
OCC	-/-	On-call Coordination
USKOK	-/-	Office for the Suppression of Corruption and Organised Crime
ZPSKS-EU	-/-	Act on Judicial Cooperation in Criminal Matters with EU Member States

DECLASSIFIED